Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

MNCP-jaarverslag 2025 Nederland

01-01-2025 tot 31.12.2025

Inhoudsopgave

Deel 1 5

1. Inleiding 5

2. Maatregelen om de doeltreffende werking van het Meerjarig Nationaal Controleplan te waarborgen, 6

3. Wijzigingen in het Meerjarig Nationaal Controleplan 8

4. Vergoedingen of heffingen 8

Deel 2 9

Gebied 1 - Voedsel en voedselveiligheid 10
1.1 Algemene conclusie over het bereikte nalevingsniveau 10
1.2 Officiële controles 11
1.3 Officiële controles die voortdurende of regelmatige aanwezigheid van personeel of vertegenwoordigers van de bevoegde autoriteit vereisen 13
1.4 Officiële controles op producten/goederen per horizontale regel en voedselcategorie 14
1.5 Opmerkingen 16
1.6 Niet-nalevingen en acties/maatregelen 17

Gebied 2 - **Opzettelijke introductie van ggo's in het milieu** 24
2.1 Algemene conclusie over het bereikte nalevingsniveau 24
2.2 Officiële controles 24
2.3 Opmerkingen 25
2.4 Niet-nalevingen en acties/maatregelen 25
2.5 Opmerkingen 25

Gebied 3 - Diervoeders 26
3.1 Algemene conclusie over het bereikte nalevingsniveau 26
3.2 Officiële controles 27
3.3 Opmerkingen 28
3.4 Niet-nalevingen en acties/maatregelen 29
3.5 Opmerkingen 31

Gebied 4 - Voorschriften inzake diergezondheid 32
4.1 Algemene conclusie over het bereikte nalevingsniveau 32
4.2 Officiële controles 33
4.3 Opmerkingen 35
4.4 Niet-nalevingen en acties/maatregelen 36
4.5 Opmerkingen 39

Gebied 5 - Dierlijke bijproducten en afgeleide producten 40
5.1 Algemene conclusie over het bereikte nalevingsniveau 40
5.2 Officiële controles 40
5.3 Opmerkingen 41
5.4 Niet-nalevingen en acties/maatregelen 42
5.5 Opmerkingen 43

Gebied 6 - Dierenwelzijn 44
6.1 Algemene conclusie over het bereikte nalevingsniveau 44
6.2 Officiële controles, niet-nalevingen en acties/maatregelen inzake dierenwelzijn op bedrijven 45
6.3 Analyse en actieplan voor dierenwelzijn op bedrijven 46
6.4 Dierenwelzijn tijdens transport 49
6.5 Analyse en actieplan voor dierenwelzijn tijdens transport 50
6.6 Dierenwelzijn ten tijde van het doden 53
6.7 Opmerkingen 54

Gebied 7 - Beschermende maatregelen tegen plaagorganismen bij planten 55
7.1 Algemene conclusie over het bereikte nalevingsniveau 55
7.2 Officiële controles 56
7.3 Opmerkingen 56
7.4 Niet-nalevingen en acties/maatregelen 57
7.5 Opmerkingen 58

Gebied 8 - Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en het duurzame gebruik van pesticiden 60
8.1 Algemene conclusie over het bereikte nalevingsniveau 60
8.2 Officiële controles 61
8.3 Opmerkingen 62
8.4 Niet-nalevingen en acties/maatregelen 64
8.5 Opmerkingen 65

Gebied 9 - Biologische productie en etikettering van biologische producten 67
9.1 Algemene conclusie over het bereikte nalevingsniveau 67
9.2 Officiële controles 68
9.3 Toezicht op controleautoriteit en controleorganen 68
9.4 Niet-nalevingen en maatregelen 69
9.5 Opmerkingen 69

Gebied 10 - Beschermde oorsprongsbenamingen, beschermde geografische aanduidingen en gegarandeerde traditionele specialiteiten 71
10.1 Algemene conclusie over het bereikte nalevingsniveau 71
10.2 Officiële controles 71
10.3 Opmerkingen 71
10.4 Niet-nalevingen en acties/maatregelen 71
10.5 Opmerkingen 71

Algemene Inleiding

1. Inleiding

Toezicht houden betekent keuzes maken − elke dag opnieuw. In 2025 geldt dit des te meer voor de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). De organisatie opereert in een dynamische maatschappelijke en bestuurlijke omgeving, waarin de eisen aan effectiviteit, wendbaarheid en samenwerking voortdurend toenemen. Tegelijkertijd vraagt de beschikbare capaciteit − zowel financieel als personeel − om een nog scherpere prioritering van risico's en werkzaamheden.

De NVWA blijft zich inzetten voor de bescherming van de publieke belangen: voedselveiligheid, productveiligheid, tabaks- en alcoholontmoediging, diergezondheid, dierenwelzijn, plantgezondheid en natuur en milieu. Als rolvaste, robuuste en responsieve toezichthouder positioneert de NVWA zich als een weerbare organisatie die stevig in haar schoenen staat.

Omdat de wereld om ons heen snel verandert, vernieuwt de NVWA haar toezicht continu. Zo blijft zij met al haar instrumenten effectief en kan zij snel inspelen op nieuwe ontwikkelingen. Bij handhaving hanteert de NVWA een uniform interventiebeleid, dat rekening houdt met bijzondere omstandigheden. Hierdoor treden inspecteurs op een herkenbare en proportionele manier op. De NVWA stimuleert goed gedrag waar mogelijk en grijpt in waar nodig. Door haar keuzes zichtbaar en begrijpelijk uit te leggen, creëert zij draagvlak en vertrouwen bij het publiek.

Daarnaast onderhoudt de NVWA actief relaties met koplopers in de sector, brancheorganisaties, onderzoeksinstituten en handhavingspartners − zowel nationaal als internationaal. Samen met hen werkt de NVWA aan het optimaal beheersen van risico's. Als regels of beleid niet bijdragen aan de gewenste situatie, gaat de NVWA in gesprek met beleidsmakers en mengt zij zich actief in het publieke debat. Dit noemt de NVWA 'publiek ondernemerschap': onafhankelijk, met de belangen van mens, dier en natuur voorop.

De NVWA zoekt actief de samenwerking met marktpartijen om het toezicht structureel te verbeteren. Brancheorganisaties worden betrokken bij het vergroten van de naleving onder hun achterban. Dit levert voordelen op voor zowel de sector als de NVWA. Zo dragen zelfinspectietools en gedragsgerichte communicatie bij aan efficiënter toezicht en bewustwording in de sector.

Technologische innovatie speelt een steeds grotere rol in het toezicht van de NVWA. De Dierenwelzijnsapp is hier een voorbeeld van. Deze app biedt inspecteurs actuele wetenschappelijke informatie over voeding, verzorging en huisvesting van dieren, zodat zij ter plekke betere beoordelingen kunnen maken. Digitalisering en het gebruik van data zijn onmisbaar om de doelen van de NVWA te realiseren. Het stelt de organisatie in staat om sneller en flexibeler in te spelen op veranderingen in de markt en het toezicht continu te verbeteren.

Een bijzondere opgave in 2025 is de voltooiing van een belangrijke stap in de herziening van het stelsel van keuren en toezicht in de vleesketen. Op 1 januari 2025 heeft de NVWA ruim 300 nieuwe medewerkers van voorheen KDS verwelkomd. Hiermee zijn de publieke toezichtstaken voor de vleesketen onder 1 dak gekomen. Hierdoor ontstaat een gesloten werkvloer, met meer focus, kortere beslislijnen en een versterkt toezicht op de vleesketen.

De krapte op de arbeidsmarkt en de noodzaak van specialistische kennis maken het vervullen van vacatures binnen bepaalde toezichtdomeinen uitdagend. Om hiermee om te gaan, zet de NVWA in op een flexibelere inzet van medewerkers, een nog meer risicogerichte aanpak van het toezicht en continue kennisontwikkeling en ondersteuning van inspecteurs.

Consumenten moeten erop kunnen vertrouwen dat producten veilig zijn en dat ondernemers zorgvuldig omgaan met dieren, milieu en natuur. De NVWA staat hiervoor als een zelfbewuste, onafhankelijke en doortastende toezichthouder. Door scherpe prioritering, innovatie en samenwerking blijft de NVWA een wendbare en betrouwbare organisatie, ook in onzekere tijden.

Zij handelt voorspelbaar waar het kan en onvoorspelbaar waar het moet, met impact en in verbinding met de samenleving.

2. Maatregelen die zijn genomen om de doeltreffende werking van het Meerjarig Nationaal Controleplan te waarborgen, met inbegrip van handhavingsmaatregelen en de resultaten daarvan

Een aantal maatregelen ter verbetering van naleving door exploitanten

Publiek belang Voedselveiligheid

Om het bewustzijn te vergroten en ondernemers aan te sporen tot betere hygiëne, legt de NVWA meer nadruk op preventie en media-aandacht. Een voorbeeld hiervan is het bericht op Instagram waarin wordt getoond wat inspecteurs aantreffen. Voorlichting, inspecties op afstand en deelname aan evenementen zoals de Horecava dragen bij aan een veiliger voedselomgeving.

De NVWA handhaaft op ongeoorloofde gezondheidsclaims via boetes en openbaarmaking en zet de campagne 'Weet wat je online koopt' in tegen niet-bewezen collageenclaims. De Instagram-berichten over collageen en influencers behoren met respectievelijk 36.680 en 42.352 weergaven tot de best bekeken posts van het jaar. Het overgrote deel bestaat uit niet-volgers. Dit betekent dat dit onderwerp online, ook buiten het eigen kanaal, op veel interesse kan rekenen.

De NVWA verbetert in 2025 de informatievoorziening en vindbaarheid van tal van onderwerpen op haar website. Voor levensmiddelenbedrijven vernieuwt zij een aantal webpagina's. Zij maakt een nieuw onderwerp voor ondernemers in horeca, ambacht en retail en voor levensmiddelenbedrijven in de industriële productie. Ook vernieuwt zij de informatie over HACCP, muizen en ander ongedierte bestrijden en onveilige levensmiddelen melden.

Publiek belang Diergezondheid

De NVWA vernieuwt pagina's over dierziekten, zoals vogelgriep, Afrikaanse varkenspest en Q-koorts. Ook gaan 2 pagina's over pluimvee online: salmonella bij pluimvee en pluimveemonitoring op ziekten.

Laboratoria spelen een belangrijke rol bij het detecteren van zoönotische salmonella en het melden van positieve uitslagen bij de NVWA. Voor laboratoriummedewerkers maakt de NVWA een interactieve infographic over de monitoring op zoönotische salmonella bij pluimvee. Deze laat het proces zien van wie wat doet en op welk moment om salmonellabesmetting te voorkomen.

Ook maakt de NVWA berichten over de preventie van dierziekten. 'Wat jij kunt doen om Afrikaanse varkenspest te voorkomen' is de titel van een post in de serie 'Ik ga op reis en neem niet mee', waarin adviezen worden gegeven om de verspreiding van Afrikaanse varkenspest te voorkomen.

Daarnaast besteedt de NVWA in meerdere posts aandacht aan het meenemen van dieren uit het buitenland, waarbij strenge regels gelden om besmettingen met rabiës te voorkomen. Een voorbeeld is de post "Opgelicht en opgelucht" waarin een inspecteur uitgebreid haar ervaringen deelt en adviezen geeft.

Publiek belang Dierenwelzijn

De NVWA actualiseert samen met Wageningen University & Research de brochure hokverrijking voor varkens. Een samenvatting in de vorm van een hokverrijkingskaart wordt verspreid onder varkenshouders. In diverse artikelen in de vakpers wordt ingegaan op de voordelen van het verstrekken van verrijkingsmateriaal voor de gezondheid en het welzijn van varkens.

Met toezicht en handhaving draagt de NVWA actief bij aan het verbeteren van het dierenwelzijn van exotische dieren. Zij voert meerdere controles op huisvestingsnormen uit bij houders van

roofvogels. Waar nodig legt zij maatregelen op om het welzijn van de dieren te verbeteren. Deze inzet leidt niet alleen tot concrete verbeteringen op deze locaties, maar ook tot een versterkt nalevingsniveau binnen deze doelgroep.

De handhavingsaanpak leidt de afgelopen jaren tot een significante daling van het waargenomen aantal letselgevallen aan de slachtlijn bij pluimveeslachterijen. Daarom zet de NVWA in op doorontwikkeling van een risicogerichte ketenaanpak, om te voorkomen dat welzijnsproblemen ontstaan in de pluimveeketen. De NVWA blijft letsel aan de slachtlijn monitoren en gebruikt deze informatie als indicator voor de uitvoering van risicogerichte controles tijdens het vangen van pluimvee op de primaire bedrijven.

Publiek belang Plantgezondheid

De NVWA brengt verschillende nieuwsberichten uit waarin wordt opgeroepen tot alertheid voor specifieke Q-organismen zoals de Japanse kever (Popillia japonica), de bacterieziekte Xylella fastidiosa en de knobbelnematode Meloidogyne enterolobii. Daarnaast verbetert zij de informatievoorziening over Q-organismen, waarbij ook een specifieke zoektool beschikbaar komt voor ondernemers.

Een aantal maatregelen ter verbetering van doeltreffend functioneren van toezichthouders

Algemeen

1. Versterken van wendbaarheid en competenties

De NVWA houdt de kwalificaties van medewerkers op peil en versterkt deze waar nodig, zodat zij kunnen inspelen op veranderende omstandigheden en nieuwe uitdagingen. Door te werken aan bredere inzetbaarheid en interne samenwerking zorgt zij ervoor dat het personeelsbestand over de juiste competenties blijft beschikken. Dit draagt bij aan een flexibele en veerkrachtige organisatie.

2. Verbinden van strategie en operatie

De NVWA zorgt voor een betere afstemming tussen strategische doelstellingen en de dagelijkse uitvoering. Hierdoor kan zij sneller en effectiever inspelen op ontwikkelingen en prioriteiten stellen binnen de kaders van het publieke belang.

3. Vergroten van weerbaarheid en crisisbestendigheid

Om de weerbaarheid op het gebied van cybersecurity te versterken, heeft de NVWA de beveiligingsdisciplines gebundeld in een aparte organisatorische entiteit. Daarnaast legt zij een nog sterkere focus op het veilig werken met data. Ook pakt zij meer regie op samenwerking in de externe keten, zodat zij beter voorbereid is op crises en effectief kan optreden wanneer dat nodig is.

Impactvol toezicht binnen de publieke belangen door:

1. Actieve communicatie van toezicht

De NVWA communiceert actief over haar toezicht, zodat haar rol en bijdrage aan de samenleving helder en transparant zijn. Dit draagt bij aan het vertrouwen in de organisatie en versterkt de effectiviteit van haar handelen.

Om keuzes in het richten van het toezicht beter te kunnen maken, werkt de NVWA aan een afwegingskader. Dit kader helpt om prioriteiten te stellen en middelen en capaciteit zo in te zetten dat maximale impact wordt gerealiseerd.

Problemen met een negatief effect op de werking van de officiële controlesystemen

Als gevolg van een disbalans tussen taken en middelen is in diverse domeinen sprake van ontoereikende toezicht capaciteit.

3. Wijzigingen in het Meerjarig Nationaal Controleplan

Dit jaar wordt gewerkt aan een complete update van het MNCP 2023-2025 naar het MNCP 2026-2028. Er worden daarom geen aanpassingen aan het huidige MNCP uitgevoerd.

4. Vergoedingen of heffingen

https://www.nvwa.nl/ondernemers/tarieven/archief-nvwa-2025/toezicht-op-keuren-am-keuring-pm-keuring

https://www.nvwa.nl/ondernemers/tarieven/archief-nvwa-2025/post-mortem-keuringswerkzaamheden-door-officiele-assistent-in-roodvleesslachthuizen

https://www.nvwa.nl/ondernemers/tarieven/archief-nvwa-2025/inspecties-en-audits

https://www.nvwa.nl/ondernemers/tarieven/archief-nvwa-2025/aanlandkeuringen

https://www.nvwa.nl/ondernemers/tarieven/archief-nvwa-2025/import

https://www.nvwa.nl/ondernemers/tarieven/archief-nvwa-2025/exportcertificering

https://www.nvwa.nl/ondernemers/tarieven/archief-nvwa-2025/plant

https://www.nak.nl/aardappelen/tarieven/

https://www.nak.nl/zaaizaden/tarieven/

https://www.nak.nl/grondonderzoek/tarieven/

https://www.naktuinbouw.nl/over-ons/tarieven

https://www.bkd.eu/onze-dienstverlening/tarieven/

https://kcb.nl/over/registreren-bij-het-kcb/tarieven-kcb

https://cokz.nl/publicaties/tarieven/tarieven-archief/tarieven-zuivel-2025/

https://cokz.nl/publicaties/tarieven/tarieven-archief/tarieven-pluimvee-en-eieren-2025/

https://www.skal.nl/media/f4pooae5/skal-tarievenblad-2026-r16.pdf

DEEL 2

Gebied 1 - Voedsel en voedselveiligheid, integriteit en deugdelijkheid in alle stadia van productie, verwerking en distributie van levensmiddelen, inclusief regels ter waarborging van eerlijke handelspraktijken en consumentenbelangen en -informatie, en de vervaardiging en het gebruik van materialen en voorwerpen bestemd om met levensmiddelen in contact te komen

1.1 Algemene conclusie over het bereikte nalevingsniveau

Net als in voorgaande jaren lag in 2025 voor voedselveiligheid de nadruk op risicogericht toezicht. Gerichte inzet op bedrijven en producten met verhoogde risico's was als toezichthouder onvermijdelijk. In toenemende mate werden monitoring, vroeg signalering en wetenschappelijke afwegingskaders ingezet voor het in kaart brengen en wegen van risico's. De risicomodellering was gebaseerd op een groeiend aantal databronnen.

In meerdere domeinen was sprake van een stabiel hoog niveau van niet-naleving. Vaak werd een combinatie van handhavingsinstrumenten gebruikt. Op projectbasis werd gericht gehandhaafd, met bijbehorende maatregelen om de naleving te verbeteren. Daarnaast werd steeds meer ingezet op proactief en preventief toezicht, zoals via communicatie, het verstrekken van informatie en overleg met stakeholders.

In 2025 zijn verschillende handboeken en richtlijnen ontwikkeld en gepubliceerd over onder andere additieven, microbiologie, **aroma's**, enzymen en allergenen. Via webinars en gerichte communicatie werd een groot deel van de sector bereikt. De NVWA bleef ook systematisch inzetten op private controlesystemen en de naleving van de meldplicht. Het aantal meldingen steeg echter verder. De NVWA werkt aan het versterken van de eigen verantwoordelijkheid van bedrijven, onder meer doornieuwe wetgeving op het gebied van voedselveiligheidscultuur en de ontwikkeling van een self-assessment-tool bij industriële levensmiddelenproductie.

Bij de industriële levensmiddelenproductie lag het aantal inspecties lager dan in 2024 en er moest sterk risicogericht worden geprioriteerd. Het percentage bedrijven waarbij minimaal één maatregel werd opgelegd steeg echter zowel bij erkende als bij geregistreerde bedrijven. Projecten in de primaire plantaardige keten, de visketen en de beheersing van kruisbesmetting van allergenen zijn voortgezet. Daarnaast bleef aandacht bestaan voor fraude en misleiding.

Bij horeca en ambachtelijke productie lag de toezicht intensiteit in 2025 rond de 9,5%. Bedrijven in toezicht verminderende projecten zijn daarin niet meegeteld. Het handhavingspercentage daalde op enkele gebieden licht ten opzichte van 2024 en varieerde, afhankelijk van de doelgroep, tussen 35% en 55%. Onderzoek naar acrylamide in ontbijtkoek resulteerde in een afwijkingspercentage van 30%.

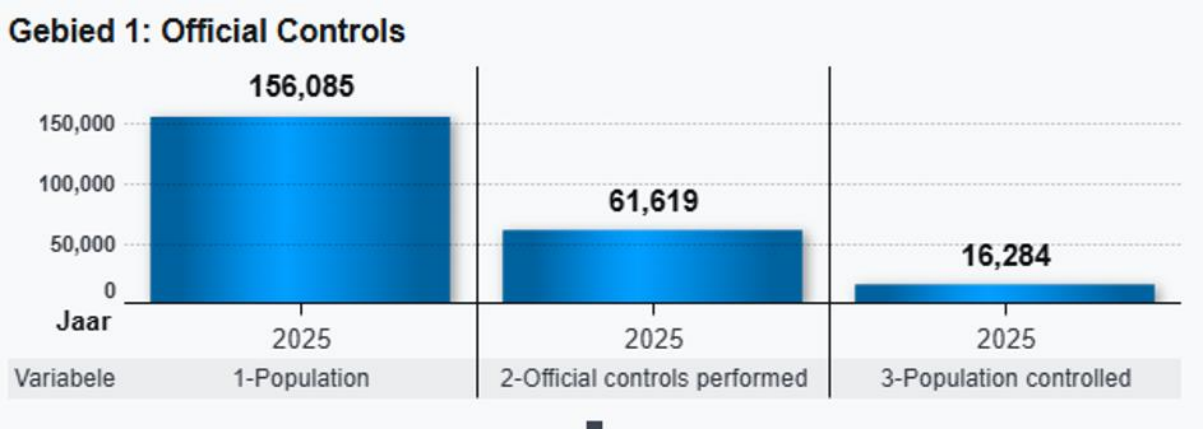
Binnen het toezicht op bijzondere eet- en drinkwaren bleef het aantal inspecties en bezochte bedrijven stabiel en bedroeg het handhavingspercentage 41%. Het aantal maatregelen per bedrijf nam af. Bij ongeveer de helft van de onderzochte voedingssupplementen werden afwijkingen vastgesteld. Bij onderzoek naar collageenproducten en promotie door influencers op sociale media bleek een groot deel van de producten niet-conform, terwijl bij onderzoek naar het eiwitgehalte in sportpoeders geen afwijkingen zijn vastgesteld. Gezien het aantal maatregelen tegen niet-toegelaten novel foods blijft monitoring noodzakelijk.

De Hygiënecodes voor boerderijzuivel en eierpakstations zijn in 2025 goedgekeurd. In zowel de zuivelsector als de eiersector is het algemene nalevingsniveau hoog. In de eiersector neemt het aantal besmette stallen wel toe en daarom is besloten om risicogericht toezicht te gaan houden op de afvoer. Er blijven relatief veel overtredingen, vooral het niet of niet tijdig melden van maatregelen.

Voor de voedselveiligheid in de vleesketen lijkt het nalevingsniveau stabiel te zijn. Door verschillende ontwikkelingen en veranderingen van systemen is het echter moeilijk om de beschikbare data goed te duiden, waardoor voorzichtigheid geboden is bij het trekken van conclusies.

Concluderend is er duidelijk sprake van terugkerende en opkomende **voedselveiligheidsrisico's** en een stabiel hoog niveau van niet-naleving. De NVWA neemt daarop gerichte maatregelen, door handhaving, gerichte communicatie en intensivering van de samenwerking en informatie-uitwisseling met het bedrijfsleven.

1.2 Officiële controles

Erkende inrichtingen	Aantal inrichtingen	Aantal uitgevoerde officiële controles
Algemene inrichtingen (koelhuizen, ompak- en herverpakkingsbedrijven, groothandelsmarkten, koelvaartuigen)	1124	1766
Vlees van gedomesticeerde hoefdieren	215	17386
Vlees van pluimvee en lagomorfen	23	16111
Vlees van gekweekt wild	16	1350
Vlees van wild	11	231
Gehakt vlees, vleesbereidingen en mechanisch gescheiden vlees (MSM)	726	914
Vleesproducten	790	1094
Levende tweekleppige weekdieren	107	128
Visserijproducten	781	845
Colostrum, rauwe melk en colostrum-/zuivelproducten	625	565
Eieren en eiproducten	173	279

Kikkerbillen en slakken	0	0
Gesmolten dierlijke vetten en kanen	20	17
Behandelde magen, blazen en darmen	41	24
Gelatine	27	12
Collageen	13	17
HRP	1	1
Honing	0	0
Spruiten	6	9

Geregistreerde exploitanten/inrichtingen	Aantal exploitanten/inrichtingen	Aantal uitgevoerde officiële controles
Gewassen teelt	36	35
Dierlijke productie	14798	485
Gemengde landbouw	5	5
Jacht	0	0
Visserij	6	1
Aquacultuur	1	1
Verwerking en conservering van groente en fruit	296	208
Productie van plantaardige oliën en vetten	39	17
Productie van maalderijproducten, zetmeel en zetmeelproducten	122	47
Productie van bakkerij- en deegwaren	450	281
Productie van overige levensmiddelen	1579	461
Drankproducenten	378	98
Groothandel	7147	1444
Detailhandel	27541	4578

Transport en opslag	421	73
Horeca en voedselverstrekking	97333	12505
Overige	732	570
Producenten van voedselcontactmaterialen	332	62

1.3 Officiële controles die voortdurende of regelmatige aanwezigheid van personeel of vertegenwoordigers van de bevoegde autoriteit vereisen

Type inrichting	Aantal inrichtingen	Aantal officiële controles	Afkeuringen
Slachthuizen voor vlees van gedomesticeerde hoefdieren	120	16649989	80206
Slachthuizen voor vlees van pluimvee en lagomorfen	23	522354326	4934160
Slachthuizen voor vlees van gekweekt wild	16	750	2
Wildverwerkingsinrichtingen	11	89896	25

1.4 Officiële controles op producten/goederen per horizontale regel en voedselcategorie

Horizontale regel / Voedsel-categorie	Micro-biologische criteria	Pesticiden in voedsel	Contami-nanten in voedsel	Residuen van diergenees-middelen in voedsel	Etikettering, nutritionele en gezondheids-claims	**GGO's** in voedsel	Verbeterings-middelen (additieven, enzymen, **aroma's,** technische hulpstoffen)	Bestraling	Veront-reiniging door/migratie uit voedsel-contact-materialen	Overige
1. Zuivelproducten	6705	215	158	1042	0	2	9	0	0	0
2. Zuivelalternatieven	0	0	16	0	0	17	0	0	0	0
3. Vetten en oliën en vet-/olie-emulsies	0	21	201	0	0	0	8	0	0	0
4. Consumptie-ijs	0	0	98	0	0	0	0	0	0	0
5. Groente en fruit	3250	2193	899	0	0	4	6	0	18	0
6. Zoetwaren	0	0	55	0	0	9	0	0	0	0
7.Granen en graanproducten	0	95	179	0	0	41	4	0	14	0
8. Bakkerijwaren	100	0	152	0	0	0	13	0	0	0
9. Vers vlees	7451	1629	935	11545	269	0	2581	0	0	0

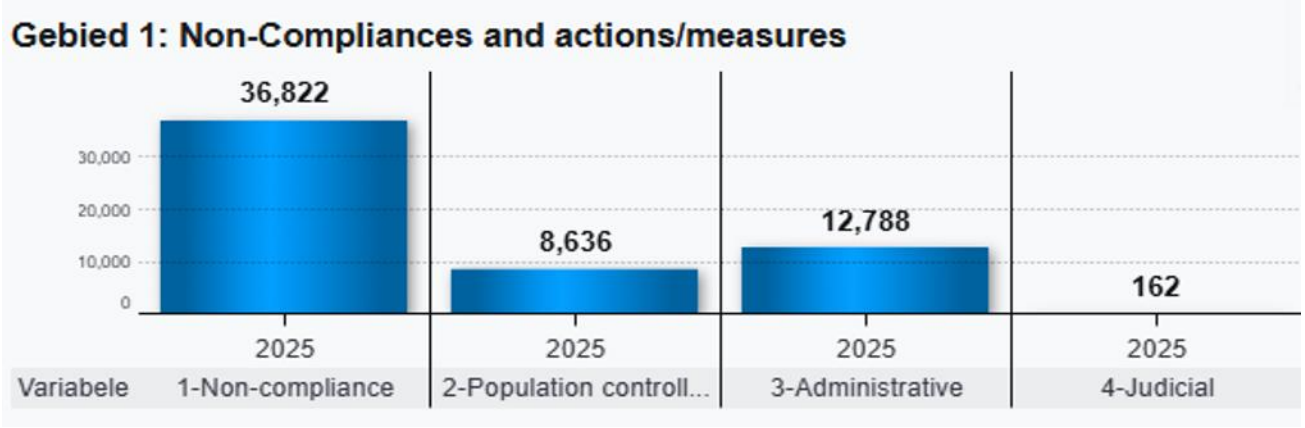
10. Gehakt vlees, vleesbereidingen en MSM	1710	8	8	0	99	4	0	0	0	0
11. Vleesproducten	467	0	77	55	16	0	0	0	0	0
12. Vis en visserijproducten	2191	180	579	268	0	0	23	0	14	0
13. Eieren en eiproducten	28	148	175	458	0	0	134	0	0	0
14. Suikers, siropen, honing en tafelzoetstoffen	0	15	20	55	0	0	0	0	0	0
15. Zouten, kruiden, soepen, sauzen, salades en eiwitproducten	967	73	200	0	0	12	2	0	7	0
16. Levensmiddelen voor bijzondere voedingsdoeleinden	473	115	482	0	19	0	0	0	0	0
17. Dranken	3	266	178	0	0	0	6	0	0	0
18. Hartige kant-en-klare snacks	0	0	27	0	0	32	0	0	0	0
19. Desserts, met uitzondering van categorieën 1, 3 en 4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

20. Voedings-supplementen	0	6	52	0	286	0	0	0	0	24
21. Verwerkte levensmiddelen niet vallend onder categorieën 1 t/m 17	1018	0	25	0	0	12	0	0	0	0
22. Overige levensmiddelen	176	0	271	13	0	3	0	0	8	2207
23. Voedselcontact-materialen	0	0	0	0	0	0	0	0	300	0

1.5 Opmerkingen

Er zijn geen opmerkingen.

1.6 Niet-nalevingen en acties / maatregelen

Erkende inrichtingen	Geconstateerd tijdens officiële controles	Totaal aantal gecontroleerde exploitanten/ inrichtingen	Aantal gecontroleerde exploitanten/ inrichtingen waarbij niet-naleving werd vastgesteld	Administratief	Gerechtelijk
Algemene inrichtingen (koelhuizen, ompak- en herverpakkingsbedrijven, groothandelsmarkten, koelvaartuigen)	1003	728	350	664	10
Vlees van gedomesticeerde hoefdieren	9719	126	112	430	
Vlees van pluimvee en lagomorfen	6365	22	20	707	
Vlees van gekweekt wild	504	15	13	25	
Vlees van wild	39	10	6	0	
Gehakt vlees, vleesbereidingen en MSM	5311	482	278	922	

Vleesproducten	3828	577	290	985	
Levende tweekleppige weekdieren	29	77	26	45	
Visserijproducten	298	448	204	630	
Colostrum, rauwe melk en colostrum-/zuivelproducten	51	0	0	48	
Eieren en eiproducten	41	0	0	24	
Gesmolten dierlijke vetten en kanen	2	11	2	3	
Behandelde magen, blazen en darmen	8	9	2	15	
Gelatine	3	7	3	4	
Collageen	2	9	2	4	
HRP	0	1	0	0	
Honing	0	0	0	0	
Spruiten	2	5	2	2	

Geregistreerde exploitanten/inrichtingen	Geconstateerd tijdens officiële controles	Totaal aantal gecontroleerde exploitanten/ inrichtingen	Aantal gecontroleerde exploitanten/ inrichtingen waarbij niet-naleving werd vastgesteld	Administratief	Gerechtelijk
Gewassen teelt	3	33	3	4	152
Dierlijke productie	152	0	0	146	
Gemengde landbouw	0	5	0	0	
Visserij	0	6	0	0	
Aquacultuur	0	1	0	0	
Verwerking en conservering van groente en fruit	68	113	43	96	
Productie van plantaardige oliën en vetten	1	12	1	7	
Productie van maalderij-producten, zetmeel en zetmeelproducten	8	33	7	16	
Productie van bakkerij- en deegwaren	83	176	55	170	
Productie van overige levensmiddelen	108	286	79	225	
Drankproducenten	12	45	11	16	
Groothandel	380	835	284	739	
Detailhandel	1871	3333	1505	1516	
Transport en opslag	39	33	6	17	

Horeca en voedselverstrekking	6791	8580	5262	5199	
Overige	96	212	67	123	
Producenten van voedselcontactmaterialen	7	54	7	6	

Niet-nalevingen per voedselcategorie en horizontale regels

	Niet-nalevingen geconstateerd tijdens officiële controles							Acties	
Horizontale regel / Voedsel-categorie	Micro-biologische criteria	Pesticiden in voedsel	Contami-nanten in voedsel	Residuen van diergenees-middelen in voedsel	Etikettering, nutritionele en gezondheids-claims	Verbeterings-middelen	Overige	Administratief	Gerechtelijk
1. Zuivelproducten	77	0	0	0	0	0	0	77	27
2. Zuivelalternatieven	0	0	0	0	0	0	0	0	
3. Vetten en oliën en vet-/olie-emulsies	0	3	2	0	0	0	0	0	
4. Consumptie-ijs	0	0	4	0	0	0	0	4	
5. Groente en fruit	0	88	4	0	0	0	0	38	
6. Zoetwaren	0	0	0	0	0	0	0	0	
7.Granen en graanproducten	0	1	2	0	0	0	0	1	
8. Bakkerijwaren	0	0	29	0	0	1	0	30	

9. Vers vlees	35	0	0	0	73	0	0	1149	
10. Gehakt vlees, vleesbereidingen en MSM	20	0	0	0	20	0	0	201	
11. Vleesproducten	1	0	0	0	0	0	0	0	
12. Vis en visserijproducten	4	0	4	0	0	0	0	0	
13. Eieren en eiproducten	0	0	0	0	0	0	0	0	
14. Suikers, siropen, honing en tafelzoetstoffen	0	0	0	0	0	0	0	0	
15. Zouten, kruiden, soepen, sauzen, salades en eiwitproducten	2	3	2	0	0	0	0	0	
16. Levensmiddelen voor bijzondere voedingsdoeleinden	0	0	0	0	1	0	9	9	
17. Dranken	0	0	0	0	0	0	0	0	
18. Hartige kant-en-klare snacks	0	0	0	0	0	0	0	0	
19. Desserts, met uitzondering van categorieën 1, 3 en 4	0	0	0	0	0	0	0	0	
20. Voedingssupplementen	0	0	0	0	147	0	78	200	
21. Verwerkte levensmiddelen niet vallend onder categorieën 1 t/m 17	0	0	0	0	0	0	0	0	
22. Overige levensmiddelen	3	2	2	0	0	0	268	275	

Niet-nalevingen met betrekking tot horizontale regels

Horizontale regel	Geconstateerd tijdens officiële controles	Administratief	Gerechtelijk
GGO's in voedsel – niet-toegelaten GGO's	0	0	0
GGO's in voedsel – etikettering van GGO's	2	0	
Bestraling	0	0	
Novel foods	34	34	
Voedselcontactmaterialen	0	0	

Frauduleuze en misleidende praktijken

Binnen het domein voedselveiligheid vleesketens zijn in 2025 door de NVWA-IOD twee strafrechtelijke onderzoeken ingeleverd bij het Functioneel Parket. Daarnaast is binnen dit domein ook een FEK-onderzoek afgerond en ingeleverd. Minder omvangrijk strafrechtelijk onderzoek wordt meestal bij het Fraude Expertise Knooppunt (FEK) opgepakt. Hierin werken de boa's van de toezichtafdelingen van de NVWA samen met de Algemeen Opsporingsambtenaren van de NVWA-IOD en het FP.

In de strafrechtelijke onderzoeken kwamen verschillende frauduleuze en misleidende praktijken naar voren. Voorbeelden hiervan zijn:

- het aanpassen van de administratie zodat op papier de partij vlees die moest worden teruggeroepen wegens een te hoog gehalte aan een diergeneesmiddel kleiner lijkt;
- fraude rond de export van kippenvlees, waarschijnlijk met het doel om invoerrechten te ontduiken.

1.7 Opmerkingen

Er zijn geen opmerkingen.

Gebied 2 - **Opzettelijke introductie van ggo's in het milieu voor de** productie van levensmiddelen en diervoeders

2.1 Algemene conclusie over het bereikte nalevingsniveau

2.1.1 Inleiding

De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) voert haar toezicht risicogericht uit. Voor de import van gg-zaaizaad is het toezicht gebaseerd op een advies van de Commissie Genetische Modificatie (COGEM). In dit advies is beoordeeld in hoeverre gg-gewassen een milieurisico kunnen vormen wanneer zij in lage percentages in zaaizaad voorkomen.

Gewassen zijn daarbij ingedeeld op basis van:

- Hun vermogen om zich in Nederland te handhaven;
- Hun vermogen om te kruisen met verwante soorten.

2.1.2 Risicogerichte selectie van gewassen

De ILT richt zich op de meest risicovolle categorie: gewassen die zich in Nederland kunnen handhaven en waarvan gg-varianten op de wereldmarkt beschikbaar zijn.

Het betreft zaaizaad van de volgende gewassen:

- *Medicago sativa*
- *Brassica napus* L.
- *Beta vulgaris*
- *Linum usitatissimum*

2.1.3 Aanpak en uitvoering in 2025

In 2025 zijn de importstromen van deze gewassen in kaart gebracht. Op basis hiervan en aanvullend advies van de Nederlandse Algemene Keuringsdienst (NAK) zijn negen toonaangevende Nederlandse zaaizaadbedrijven geïdentificeerd.

De inspectie gaat bij deze bedrijven monsters nemen en analyseren op de aanwezigheid van ggo's. Ter voorbereiding zijn in 2025 de bedrijven bezocht om:

- De monsternames aan te kondigen;
- Inzicht te krijgen in uitgevoerde ggo-analyses;
- De doelgroep nader in beeld te brengen.

Op basis hiervan is een procedure opgesteld waarin is vastgelegd welke importpartijen worden bemonsterd. Vanaf medio 2026 zijn bedrijven verplicht om melding te doen van import van risicopartijen zaaizaad uit risicolanden. Deze partijen worden door de NAK bemonsterd.

2.2 Officiële controles

Aantal uitgevoerde officiële controles

Officiële controles	Aantal
Commerciële teelt van ggo's voor de productie van levensmiddelen en diervoeders (deel C van Richtlijn 2001/18/EG van het Europees Parlement en de Raad)	0
Experimentele introducties van ggo's in verband met levensmiddelen en diervoeders (deel B van Richtlijn 2001/18/EG)	0
Zaden en vegetatief teeltmateriaal voor de productie van levensmiddelen en diervoeders	9

2.3 Opmerkingen

Geen opmerkingen

2.4 Niet-nalevingen en acties/maatregelen

Geconstateerd tijdens officiële controles

Categorie	Geconstateerd tijdens officiële controles	Totaal aantal gecontroleerde exploitanten	Aantal gecontroleerde exploitanten waarbij niet-naleving werd vastgesteld	Administratief	Gerechtelijk
1. Commerciële teelt van ggo's voor de productie van levensmiddelen en diervoeders (deel C van Richtlijn 2001/18/EG van het Europees Parlement en de Raad)	0	0	0	0	0
2. Experimentele introducties van ggo's in verband met levensmiddelen en diervoeders (deel B van Richtlijn 2001/18/EG)	0	0	0	0	0
3. Zaden en vegetatief teeltmateriaal voor de productie van levensmiddelen en diervoeders	0	9	0	0	0
3.1 Niet-toegelaten ggo's in zaden en vegetatief teeltmateriaal	0	9	0	0	0
3.2 Etikettering van ggo's in zaden en vegetatief teeltmateriaal	0	0	0	0	0

Frauduleuze en misleidende praktijken

Er zijn geen opmerkingen.

2.5 Opmerkingen

Geen opmerkingen.

Gebied 3 - Diervoeders en diervoederveiligheid in elke fase van de productie, verwerking en distributie van diervoeders en het gebruik van diervoeders, met inbegrip van regels die gericht zijn op eerlijke handelspraktijken en de bescherming van de gezondheid, belangen en informatie van consumenten

3.1 Algemene conclusie over het bereikte nalevingsniveau

Naast de voorwaarden uit Verordening (EG) nr. 183/2005, de diervoederhygiëneverordening, wordt in het toezicht ook aandacht besteed aan de volgende onderwerpen: toezicht op de feed ban, salmonellamonitoring en biocidegebruik. Daarnaast zijn andere geregistreerde bedrijven geïnspecteerd en hebben een audit gehad.

De naleving van de voorwaarden uit de diervoederhygiëneverordening is redelijk tot goed. De meeste overtredingen zitten op het vlak van hygiëne in bedrijfsruimten en uitrusting, kruisverontreiniging, HACCP, kwaliteitsbeheersing en traceerbaarheid. In Nederland zijn nagenoeg alle diervoederbedrijven die voeders voor landbouwhuisdieren produceren en verhandelen aangesloten bij private kwaliteitssystemen. Dit ondersteunt de naleving.

In het onderdeel traceerbaarheid is ook de meldplicht opgenomen. De meeste zware overtredingen betroffen het niet voldoen aan de meldplicht. In Nederland hebben ook private laboratoria een meldplicht. Jaarlijks worden één of twee laboratoria door middel van een diepgaande inspectie op administratie doorgelicht op het voldoen aan de meldplicht. De naleving hiervan is onvoldoende, al dan niet met opzet.

De naleving met betrekking tot etikettering en claims (Marktverordening, Verordening (EG) nr. 767/2009) is slecht. Met betrekking tot etikettering is specifiek gekeken naar diervoeders voor landbouwhuisdieren waaraan naast de standaardreceptuur iets extra's was toegevoegd. Dit moet opgenomen zijn in de etikettering. De naleving was 50%; de overtredingen zijn afgedaan conform het interventiebeleid van de NVWA.

Bij claims ligt de focus op verboden medische claims op specifieke producten; dit jaar was het onderwerp pluimveevoeders met claims over coccidiose. Toezicht is uitgevoerd op webshops. De naleving is slecht; bij nagenoeg alle webshops werden verboden medische claims geconstateerd. De overtredingen zijn afgedaan conform het interventiebeleid van de NVWA.

Monsterneming in het kader van het Nationaal Plan Diervoeders wordt risicogericht uitgevoerd. Jaarlijks wordt gekeken welke stof-productcombinaties risicovol zijn en welke nieuwe risicovolle stoffen opduiken. Het aantal omissies is vergelijkbaar met voorgaande jaren.

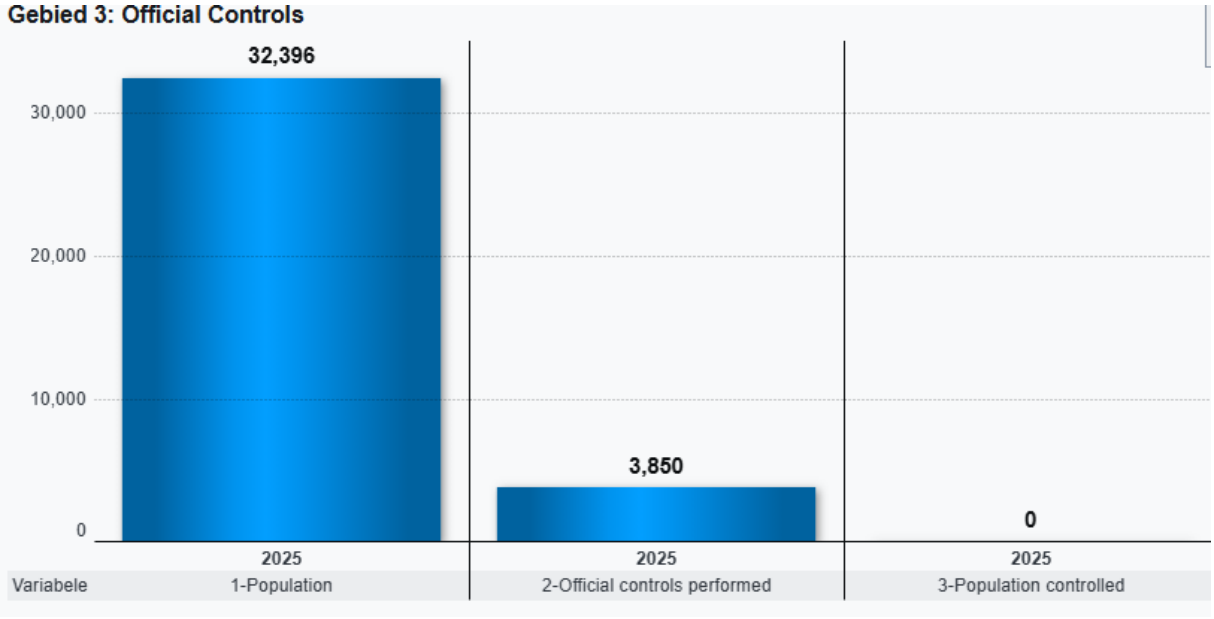
Toezicht op fraude wordt uitgevoerd in de reguliere toezichtprojecten, maar ook in specifieke projecten gericht op risicovolle schakels in de diervoederketen. Deze projecten betreffen toezicht op de bestemming van schadepartijen, toezicht op bedrijven die meerdere typen producten opslaan en verhandelen (diervoeders, dierlijke bijproducten, levensmiddelen, afval) en toezicht op de meldplicht bij laboratoria. Hierbij wordt gebruikgemaakt van gegevens van externen, zoals data uit afvalmeldingssystemen, en wordt ook samengewerkt met andere toezichthouders.

Opvallende meldingen: in 2025 zijn vanuit de meldingen een aantal bijzondere casussen afgehandeld: twee aflatoxine B1-casussen, twee casussen met niet-toegelaten genetisch gemodificeerde organismen (ggo) en de afhandeling van de casus zieke en dode honden door kauwbotten uit eind 2024.

Dit jaar is begonnen aan het herzien en verbeteren van de interne en externe informatievoorziening over diervoeders. De NVWA-website heeft het onderwerp diervoeder een unieke tegel gekregen en de tekst over verschillende onderwerpen is herzien, waaronder informatie over de meldplicht, gemedicineerde voeders en etikettering en claims. Voor de interne

informatievoorziening binnen de NVWA is de kennisbank opgericht. Hier is informatie, zoals beleidsstukken en wetgevingsvraagstukken, toegankelijk. Dit proces loopt door in 2026.

3.2 Officiële controles

Per inrichting – aantal inrichtingen en aantal uitgevoerde officiële controles

Per inrichting	Aantal inrichtingen	Aantal uitgevoerde officiële controles
Inrichtingen erkend overeenkomstig artikel 10 van Verordening (EG) nr. 183/2005 van het Europees Parlement en de Raad	255	148
Primaire producenten erkend overeenkomstig artikel 10 van Verordening (EG) nr. 183/2005	1	0
Inrichtingen geregistreerd overeenkomstig artikel 9 van Verordening (EG) nr. 183/2005, met uitsluiting van de primaire productie	6997	547
Primaire producenten geregistreerd overeenkomstig artikel 9 van Verordening (EG) nr. 183/2005 en in overeenstemming met bijlage I bij die verordening	105	14
Exploitanten (landbouwers) die diervoeders gebruiken	25000	0
Exploitanten die gemedicineerde diervoeders vervaardigen en/of verhandelen	38	27

Per horizontale regel – aantal uitgevoerde officiële controles

Per horizontale regel	Aantal uitgevoerde officiële controles
Etikettering van diervoeders	44
Traceerbaarheid van diervoeders	436
Additieven in diervoeders (Verordening (EG) nr. 1831/2003 van het Europees Parlement en de Raad)	296
Ongewenste stoffen in diervoeders (artikel 2 van Richtlijn 2002/32/EG van het Europees Parlement en de Raad)	1158
Verboden materialen in diervoeders (bijlage III bij Verordening (EG) nr. 767/2009 van het Europees Parlement en de Raad)	107

Gemedicineerde diervoeders (Richtlijn 90/167/EEG van de Raad)	0
Bestrijdingsmiddelen in diervoeders	809
Ggo's in diervoeders	264

3.3 Opmerkingen

Toelichting bij kolom totaal aantal inrichtingen

De getallen zijn gebaseerd op de aantallen bedrijven met geldige erkenningen en/of registraties over het jaar 2025. Deze aantallen vormen een lichte overschatting, omdat de telling is gebeurd op basis van het aantal unieke officiële nummers en een klein deel van de bedrijven twee nummers heeft. Bedrijven met meerdere registraties zijn maar één keer meegeteld. Dit overlapt met erkende bedrijven en producten/handelaren in gemedicineerd diervoeder.

Toelichting bij de tabel

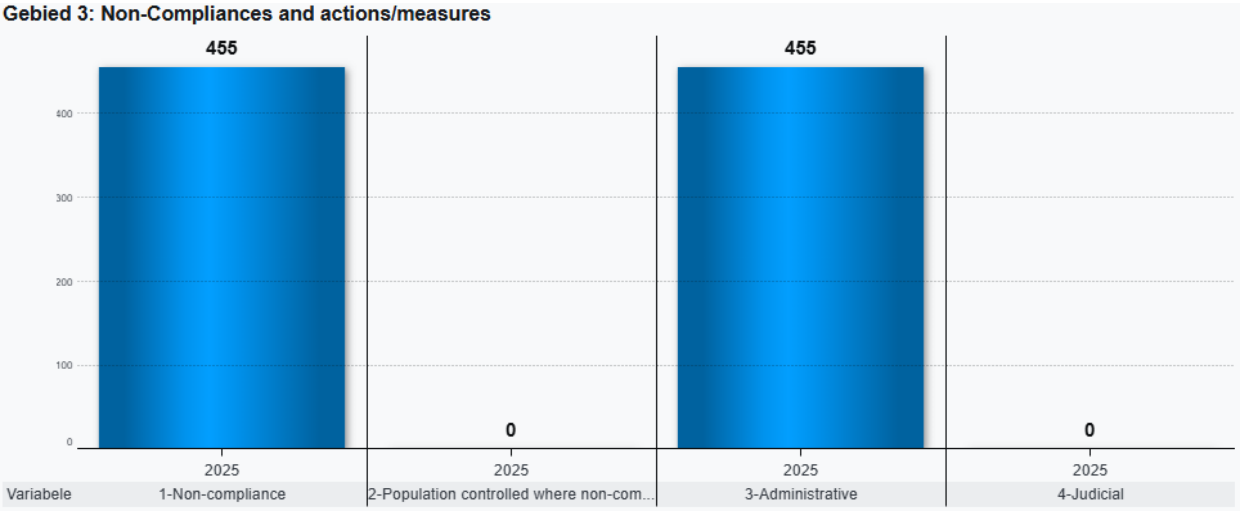
Erkende diervoederinrichtingen: meegeteld zijn de controles op aanvragen voor erkenning (Verordening (EG) nr. 183/2005 en Verordening (EU) 2019/4): 35, waarvan 20 niet nodig of afgewezen zijn.
Exploitanten die diervoeders gebruiken: nauwelijks toezicht uitgevoerd in verband met capaciteitsgebrek.
Diervoeders met medicinale werking: in Nederland zijn er sinds 2011 geen diervoederbedrijven die gemedicineerde diervoeders met antibiotica produceren.
Naast de controles zoals opgenomen in de tabel zijn ook nog onderstaande officiële controles uitgevoerd:

Onderwerp	Aantal officiële controles in 2025
Toezicht op private laboratoria op meldplicht	1
Afhandelen van meldingen (RASFF/nationaal)	460
Toezicht op TSE-voorwaarden mengvoeders	4
Toezicht op bedrijven met meerdere productstromen	15
Toezicht op bestemming van schadepartijen	10
Beoordeling R&O-protocollen Verordening (EG) nr. 999/2001	28

Toelichting bij aantallen monsters

- Additieven in diervoeder: koper en zink in mengvoeders.
- Analyses ongewenste stoffen (Verordening (EG) nr. 2002/32): 115x zware metalen, 414x dioxines + PCB's, 59x coccidiostatica, 503x aflatoxine B1, 17x moederkoren, 30x ambrosia, 20x blauwzuur.
- Analyses verboden stoffen: 24x verpakkingsmateriaal (Verordening (EG) nr. 767/2009), 56x verboden diergeneesmiddelen en 27x MDMA en amfetamine.
- Analyses bestrijdingsmiddelen: 350x MRM, 228x SRM Quats, 81x SRM glyfosaat, 38x MRM vetten, 112x biociden.
- Analyses diervoeder in het kader van Verordening (EG) nr. 999/2001 (dierlijke eiwitten): 698x.
- PFAS: 71x in het kader van dataverzameling.
- Samenstelling diervoeders: 99x ruw eiwit, ruw vet, ruw celstof.

3.4 Niet-nalevingen en acties/maatregelen

Per inrichting – geconstateerd tijdens officiële controles

Per inrichting	Geconstateerd tijdens officiële controles	Totaal aantal gecontroleerde inrichtingen	Aantal gecontroleerde inrichtingen waarbij niet-naleving werd vastgesteld	Administratief	Gerechtelijk
Inrichtingen erkend overeenkomstig artikel 10 van Verordening (EG) nr. 183/2005	73	0	0	73	0
Primaire producenten erkend overeenkomstig artikel 10 van Verordening (EG) nr. 183/2005	0	0	0	0	
Inrichtingen geregistreerd overeenkomstig artikel 9 van Verordening (EG) nr. 183/2005, met uitsluiting van de primaire productie	228	0	0	228	
Primaire producenten geregistreerd overeenkomstig artikel 9 van Verordening (EG) nr. 183/2005 en in overeenstemming met bijlage I bij die verordening	0	0	0	0	
Exploitanten (landbouwers) die diervoeders gebruiken	0	0	0	0	
Exploitanten die gemedicineerde diervoeders vervaardigen en/of verhandelen	3	0	0	3	

Per horizontale regel – aantal geconstateerde niet-nalevingen

Per horizontale regel	Aantal geconstateerde niet-nalevingen	Administratief	Gerechtelijk
Productniet-naleving: etikettering/traceerbaarheid van diervoeders die in de handel zijn of zullen worden gebracht	9	9	0
Productniet-naleving: veiligheid van diervoeders die in de handel zijn of zullen worden gebracht	29	29	
Additieven in diervoeders (Verordening (EG) nr. 1831/2003 van het Europees Parlement en de Raad)	26	26	
Ongewenste stoffen in diervoeders (artikel 2 van Richtlijn 2002/32/EG van het Europees Parlement en de Raad)	15	15	
Verboden materialen in diervoeders (bijlage III bij Verordening (EG) nr. 767/2009)	1	1	
Gemedicineerde diervoeders (Richtlijn 90/167/EEG van de Raad)	0	0	
Bestrijdingsmiddelen in diervoeders	64	64	
Niet-toegelaten ggo's in diervoeders	3	3	
Etikettering van ggo's in diervoeders	4	4	

Frauduleuze en misleidende praktijken

In 2025 zijn door de IOD op het domein diervoeder geen onderzoeken ingeleverd bij het Openbaar Ministerie.

Toelichting bij de tabel

Bestuurlijke maatregelen

Bestuurlijke maatregelen betreffen officiële waarschuwingen (OW) en rapporten van bevindingen (RvB). Rapporten van bevindingen kunnen leiden tot een boeteoplegging.

Erkende diervoederinrichtingen

De gegevens over erkende diervoederinrichtingen zijn exclusief aanvragen voor erkenningen.

Veiligheid van diervoeder

- Verordening (EU) nr. 142/2011: 7 monsters onderzocht; 3 niet-conforme resultaten:
  - 2 monsters pluimvee-VDE waarin herkauwers-DNA is aangetoond;
  - 1 monster varkens-VDE waarin herkauwers-DNA is aangetoond.
- Verordening (EG) nr. 999/2001: 691 monsters onderzocht; 0 niet-conforme resultaten.

Niet-conformiteit ongewenste stoffen

Op grond van Verordening (EG) nr. 2002/32 zijn de volgende niet-conformiteiten vastgesteld:

- 5x dioxines/PCB's, waarvan 4x een overschrijding van de actiegrens;
- 4x aflatoxine B1;
- 2x ambrosia;
- 4x blauwzuur.

Niet-conformiteit verboden materialen

Op grond van Verordening (EG) nr. 767/2009 is vastgesteld:

- 1x verpakkingsmateriaal in broodmeel.

Daarbij zijn geen verboden diergeneesmiddelen en geen MDMA/amfetamine aangetoond.

Niet-conformiteit bestrijdingsmiddelen

Op grond van Verordening (EG) nr. 396/2005 zijn vastgesteld:

- 38x MRM;
- 22x SRM Quats;
- 2x SRM-glyfosaat;
- 2x MRM vetten.

Niet-conformiteit niet-**toegelaten ggo's**

Op grond van Verordening (EG) nr. 1829/2003 is vastgesteld:

- 3x Verdeca HB4-soja aangetoond in sojaschroot.

Samenstelling diervoeders

Bij 7 monsters is een overschrijding van de tolerantie vastgesteld voor één of meerdere gehalten van:

- Ruw eiwit;
- Ruw vet;
- Ruwe celstof.

Aanvullende interventies buiten de tabel

Naast de maatregelen zoals opgenomen in de tabel zijn bij de afhandeling van meldingen (RASFF/nationaal) ook nog aanvullende interventies uitgevoerd:

- 460 officiële controles bij 182 bedrijven

Resulterend in:

- 32x officiële waarschuwing (OW);
- 4x rapport van bevindingen (RvB);

3.5 Opmerkingen

Geen opmerkingen.

Gebied 4 - Voorschriften inzake diergezondheid

4.1 Algemene conclusie over het bereikte nalevingsniveau

Directie Handhaven

In 2025 werd 3,0% van de rundveehouders en 3,14% van de schapen- en geitenhouders gecontroleerd. Daarmee werd voldaan aan de jaarlijkse verplichting om ten minste 3% van de houders te controleren.

Naast de risicogerichte inspecties werden aselecte inspecties uitgevoerd. Het nalevingspercentage van de aselecte inspecties bij houders van schapen en/of geiten in 2025 was 65%. Bij houders van runderen was het nalevingspercentage van de aselecte inspecties 67%.

Directie Handels- en Slachttoezicht

Er zijn momenteel 69 verzamelcentra (VC), waarvan 81% runderen verzamelde, 46% schapen en geiten verzamelde, en 19% varkens verzamelde. Eén VC stopte in 2025. Zes verzamelcentra hadden epidemiologische eenheden. Deze epidemiologische eenheden voldeden aan de eisen.

Officiële controles

Bij de 65 uitgevoerde jaarlijkse inspecties waren er geen aanleidingen voor rapporten van bevindingen, en de overige afwijkingen waren uiteenlopend van aard. Er waren negen verzamelcentra waarbij er twee of meer officiële controles ontbraken, waaronder vijf VC's waarbij er geen jaarlijkse inspectie had plaatsgevonden. Bij drie VC's daarvan lag de reden bij de NVWA, in de vorm van een administratieve fout in het systeem en herverdeling tussen inspectieteams. Dit was inmiddels rechtgezet.

Bij de risicogerichte controles op bioveiligheid en tracering werd één Rapport van Bevindingen opgesteld. De overige afwijkingen waren uiteenlopend van aard, waarvan er bij vijf werd geacht dat de afwijking een risico opleverde voor de bioveiligheid. Bij inspecties op R&O werd op één bedrijf een Rapport van Bevindingen opgesteld. De overige afwijkingen waren uiteenlopend van aard. Bij de risicogerichte controles op Dierlijke Bijproducten werden weinig afwijkingen gevonden.

In totaal werden er in 2025 23 Rapporten van Bevindingen opgesteld bij 16 VC's, allen onder de noemer 'welzijn Dierenvervoer'. Hierbij betroffen 22 omissies het vervoer van niet-transportwaardige dieren, en één omissie een ongeschikte vervoermethode. Daarnaast werden drie officiële waarschuwingen gegeven. Alle drie hadden betrekking op omissies in de identificatie en registratie.

Erkende inrichtingen met levende producten

Het aantal officiële controles was in sommige gevallen hoger dan het aantal centra. Dit kwam omdat het rapportagesysteem geen onderscheid maakte tussen de verschillende soorten controles die waren uitgevoerd op 1 bedrijf. Dit gaf dan een realisatie van boven de 100%.

Bij Equine spermawincentra (SWC) zagen we 127 bedrijven. Dit betrof de erkende en geregistreerde bedrijven samen. Er waren 18 erkende paarden-spermawincentra.

In 2025 leverden 17 bedrijven hun erkenning of registratie in. Hieronder was 1 erkend SWC varken en 3 erkende SWC paard. De overige bedrijven waren geregistreerde SWC paard.

Specifieke punten

In 2025 werd weer een begin gemaakt met het bezoeken van de geregistreerde SWC paard. Dit resulteerde in een aantal mooie casussen die samen met het team administratieve controle werden opgepakt. Door het bezoeken van geregistreerde bedrijven werd de lijst met geregistreerde/erkende bedrijven geactualiseerd. Het doel is om deze inspecties in 2026 voort te

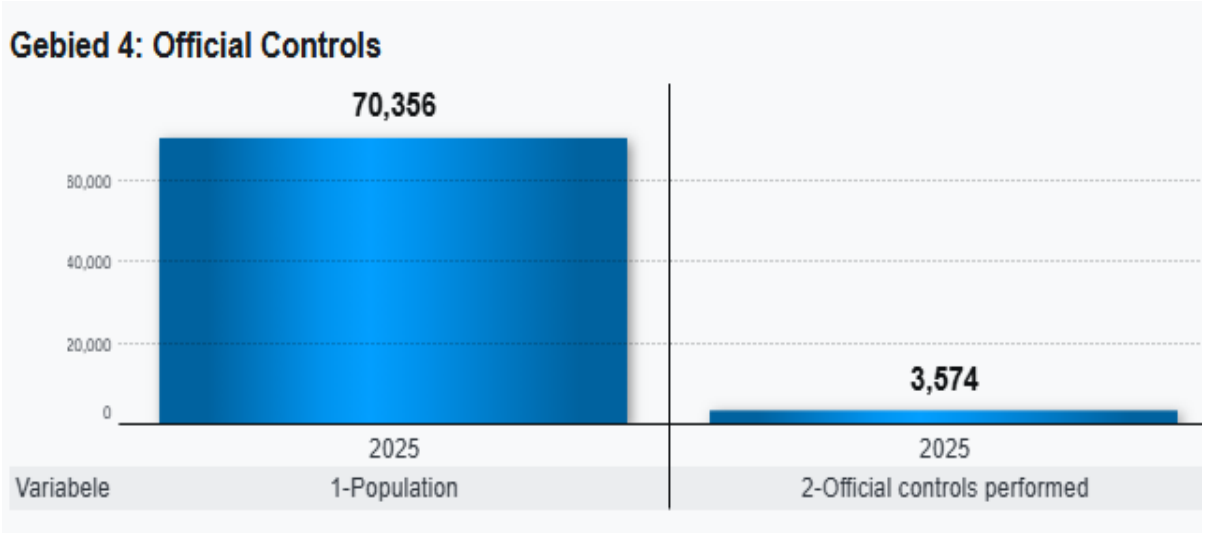
zetten en in 2027 verder uit te breiden naar andere diersoorten en andere werkzaamheden, zoals embryo collection teams.

Overige verleningen

Tegen vectoren beschermde inrichtingen (TVBI)

Er waren 3 bedrijven met een TVBI-status. Aantal uitgevoerde inspecties per type inspectie: 3x een officiële controle voor erkenningsonderhoud. 58 inspecties (vectorvalbemonsteringen) tijdens het gebruik van een TVBI. Er werden geen bijzondere bevindingen tijdens de inspectie gedaan.

4.2 Officiële controles

	Aantal bedrijven/ inrichtingen	Aantal uitgevoerde officiële controles	Aantal geregistreerde dieren	Aantal gecontroleerde dieren
Identificatie en registratie van runderen	28981	868	3600760	87923
Identificatie en registratie van schapen en geiten	39788	1249	1446605	260672

Categorie	Aantal bedrijven/ inrichtingen	Aantal uitgevoerde officiële controles
Erkende verzamelcentra (runderen, schapen, geiten, varkens, paardachtigen)	122	620
Erkende handelaren (runderen, schapen, geiten, varkens)	712	7

Controleposten (Verordening (EG) nr. 1255/97)	29	114
Erkende organen, instituten en centra (Richtlijn 92/65/EEG)	26	28
Inrichtingen erkend voor EU-handel in pluimvee en broedeieren	528	417
Quarantaine-inrichtingen voor vogels	0	0
Erkende aquacultuurinrichtingen	0	0
Erkende visaquacultuurinrichtingen	0	0
Erkende aquacultuurinrichtingen voor levende tweekleppige weekdieren	0	0
Erkende aquacultuurinrichtingen voor schaaldieren	0	0
Erkende verwerkingsinrichtingen voor aquacultuurdieren	0	0
Spermacentra	144	124
Spermacentra, runderen	5	18
Spermacentra, varkens	11	19
Spermacentra, schapen/geiten	1	3
Spermacentra, paardachtigen	127	84
Spermaopslagcentra	80	103
Spermaopslagcentra, runderen	26	34
Spermaopslagcentra, schapen/geiten	4	3
Spermaopslagcentra, paardachtigen	36	43
Embryo collection / production teams	22	44
Embryo collection / production teams, runderen	12	21
Embryo collection / production teams, varkens	0	0
Embryo collection / production teams, schapen/geiten	0	0
Embryo collection / production teams, paardachtigen	10	23

4.3 Opmerkingen

Als operationele doelstelling voor MANCP 2023-2025 werd inzet op betere identificatie en registratie van landbouwhuisdieren en gezelschapsdieren geformuleerd.

Ieder jaar werd op basis van een risicoanalyse invulling gegeven aan de risicogerichte inspecties. Hierdoor konden deze cijfers per jaar niet onderling worden vergeleken. Voor de aselecte inspecties was de steekproefgrootte onvoldoende groot en konden daardoor de cijfers per jaar niet worden vergeleken.

Rundvee

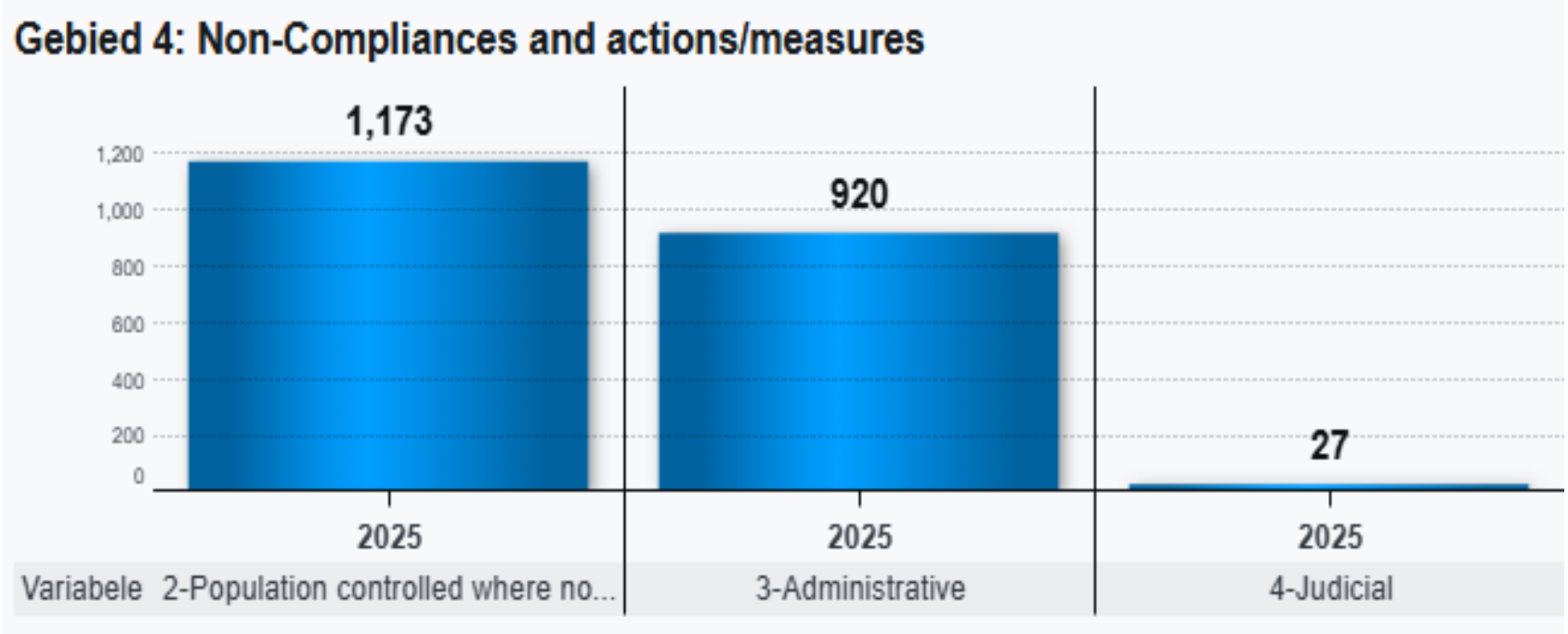
In 2023 was de naleving bij rundveehouders van de risicogerichte inspecties 78% en de naleving van aselecte inspecties 80%. De inspecties naar aanleiding van meldingen of eigen initiatief lieten destijds bij rundveehouders een lager niveau van naleving zien. Bij houders van runderen was de naleving in 2025 van zowel de aselecte inspecties als risicogerichte inspecties 67%.

Schapen en geiten

Bij schapen- en geitenhouders was in 2023 de naleving bij risicogerichte inspecties 57% en de naleving van aselecte inspecties 52%. De naleving in 2025 van de aselecte inspecties bij houders van schapen en/of geiten was 65% en bij de risicogerichte inspecties 51%. De inspecties naar aanleiding van meldingen of eigen initiatief lieten bij schapen- en geitenhouders een lager niveau van naleving zien.

Om de inzet op betere identificatie en registratie te stimuleren is continue aandacht voor een correcte I&R-registratie noodzakelijk. De NVWA ging in 2026 door met zowel de risicogerichte als aselecte inspecties.

4.4 Niet-nalevingen en acties / maatregelen

		Acties/maatregelen							
	Aantal bedrijven/inrichtingen met niet-nalevingen	Beperking van verplaatsingen van individuele dieren – getroffen dieren	Beperking van verplaatsingen van individuele dieren – getroffen houders	Beperking van verplaatsingen van alle dieren – getroffen dieren	Beperking van verplaatsingen van alle dieren – getroffen houders	Doding van dieren – getroffen dieren	Doding van dieren – getroffen houders	Administratief	Gerechtelijk
Identificatie en registratie van runderen	321	0	0	0	0	0	0	318	3

	Aantal houders/inrichtingen met niet-nalevingen	Administratief	Gerechtelijk
Identificatie en registratie van runderen	321	318	27
Identificatie en registratie van schapen en geiten	599	599	
Erkende verzamelcentra (runderen, schapen, geiten, varkens, paardachtigen)	122	3	
Erkende handelaren (runderen, schapen, geiten, varkens)	3	0	
Controleposten (Verordening (EG) nr. 1255/97)	29	0	
Erkende organen, instituten en centra (Richtlijn 92/65/EEG)	22	0	

Inrichtingen erkend voor EU-handel in pluimvee en broedeieren	24	0	
Quarantaine-inrichtingen voor vogels	0	0	
Erkende aquacultuurinrichtingen	0	0	
Erkende visaquacultuurinrichtingen	0	0	
Erkende aquacultuurinrichtingen voor levende tweekleppige weekdieren	0	0	
Erkende aquacultuurinrichtingen voor schaaldieren	0	0	
Erkende verwerkingsinrichtingen voor aquacultuurdieren	0	0	
Spermacentra	23	0	
Spermacentra, runderen	3	0	
Spermacentra, varkens	1	0	
Spermacentra, schapen/geiten	0	0	
Spermacentra, paardachtigen	19	0	
Spermaopslagcentra	21	0	
Spermaopslagcentra, runderen	7	0	
Spermaopslagcentra, schapen/geiten	2	0	

Spermaopslagcentra, paardachtigen	11	0	
Embryo collection / production teams	9	0	
Embryo collection / production teams, runderen	3	0	
Embryo collection / production teams, varkens	0	0	
Embryo collection / production teams, schapen/geiten	0	0	
Embryo collection / production teams, paardachtigen	6	0	

Frauduleuze en misleidende praktijken

Geen opmerkingen.

4.5 Opmerkingen

Bij houders van runderen voerden we in totaal 868 inspecties uit. Hiervan waren er 547 akkoord en 321 niet akkoord. De veehouders die in overtreding waren kregen een interventie opgelegd. Het ging om 159 mededelingen ter plaatse, 109 officiële waarschuwingen, 50 rapporten van bevindingen en 3 processen-verbaal.

Bij houders van schapen en/of geiten voerden we 1249 inspecties uit. Hiervan waren er 650 akkoord en 599 niet akkoord. De veehouders die in overtreding waren kregen een interventie opgelegd. Het ging om 185 mededelingen ter plaatse, 315 officiële waarschuwingen en 99 rapporten van bevindingen.

Vaak voorkomende overtredingen bij zowel rundveehouders als schapen- en geitenhouders waren het niet of niet tijdig melden van mutaties aan de I&R-databank, en het niet of niet tijdig aanbrengen van identificatiemiddelen.

Gebied 5 - **Preventie en minimalisering van risico's voor de** gezondheid van mens en dier als gevolg van dierlijke bijproducten en afgeleide producten

5.1 Algemene conclusie over het bereikte nalevingsniveau

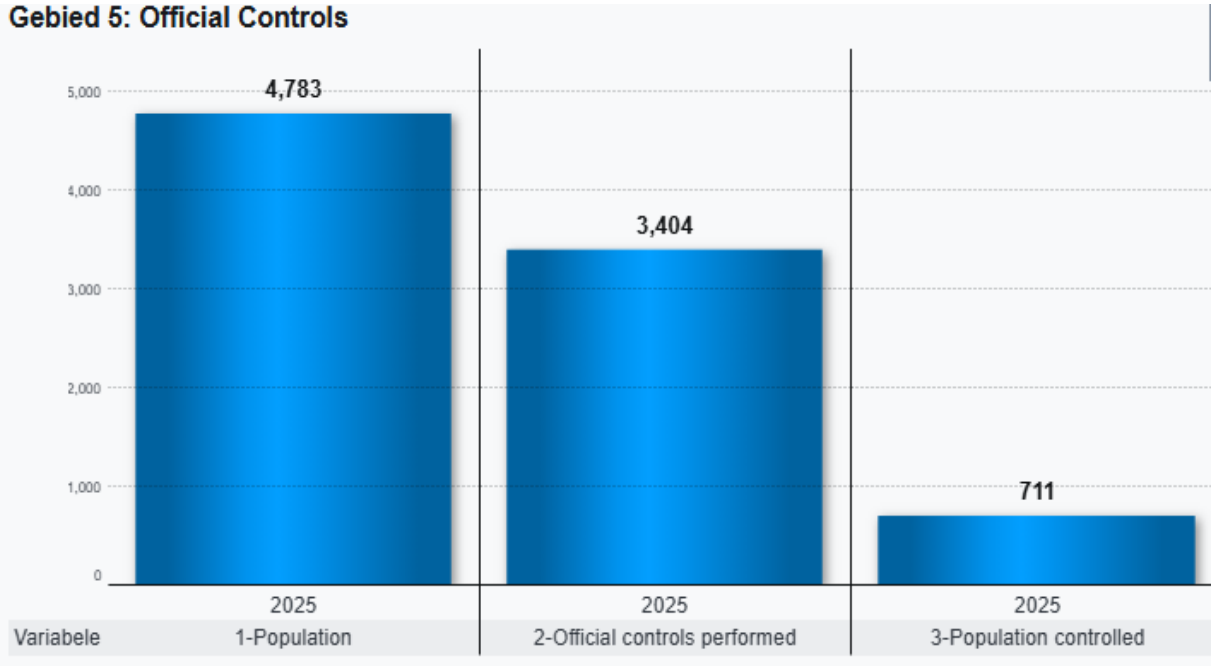
De naleving door exploitanten in de keten van dierlijke bijproducten van de productievoorwaarden uit Verordening (EG) nr. 1069/2009 en Verordening (EU) nr. 142/2011 was in 2025 redelijk tot goed. De meeste overtredingen betreffen onvoldoende eigen controles en tekortkomingen in de traceerbaarheid, zoals:

- Afwezigheid van een handelsdocument;
- Onjuist ingevulde handelsdocumenten;
- Het ontbreken van systemen ter verificatie van het bedrijf van oorsprong en/of verzending;
- Ontbrekende identificatie op recipiënten.

De naleving in de primaire sector kan op basis van de gegevens over 2025 niet worden vastgesteld, vanwege beperkte uitvoeringscapaciteit voor inspecties, anders dan op basis van meldingen.

Toezicht op fraude wordt uitgevoerd in de reguliere toezichtprojecten, maar ook in specifieke projecten gericht op risicovolle schakels in de keten. Dit betreft toezicht op bedrijven die meerdere typen producten opslaan en verhandelen, zoals diervoeders, dierlijke bijproducten, levensmiddelen en afval. Daarbij wordt gebruikgemaakt van gegevens van externen, zoals data uit afvalmeldingssystemen en wordt samengewerkt met andere toezichthouders.

5.2 Officiële controles

Per inrichting/installatie – aantal inrichtingen/installaties en aantal uitgevoerde officiële controles

Per inrichting/installatie	Aantal inrichtingen/installaties	Aantal uitgevoerde officiële controles
Inrichtingen of installaties erkend overeenkomstig artikel 24 van Verordening (EG) nr. 1069/2009 van het Europees Parlement en de Raad	819	718
Inrichtingen of installaties geregistreerd overeenkomstig artikel 23 van Verordening (EG) nr. 1069/2009	3964	299

Per horizontale regel – aantal uitgevoerde officiële controles

Per horizontale regel	Aantal uitgevoerde officiële controles
Etikettering en traceerbaarheid van dierlijke bijproducten/ afgeleide producten	2377

5.3 Opmerkingen

Toelichting bij de kolom aantal bedrijven

Er dient te worden opgemerkt dat 303 bedrijven zowel erkend als geregistreerd zijn en daardoor dubbel zijn geteld. Het totaal aantal unieke bedrijven op 1 januari 2025 met een erkenning of registratie overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1069/2009 bedroeg 4480.

Toelichting bij de kolom officiële controles

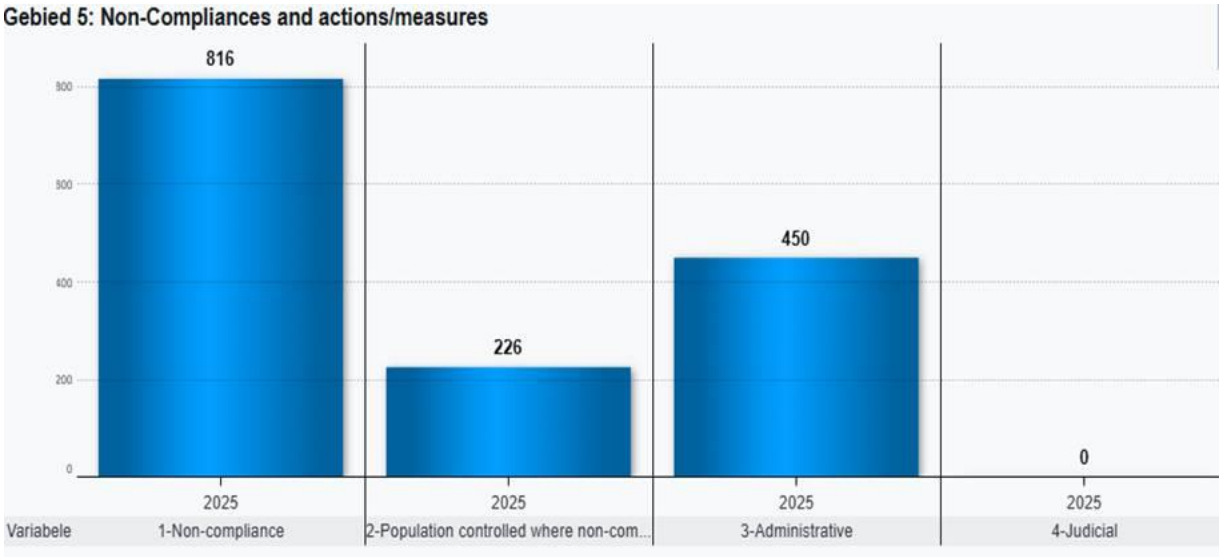
- Meegeteld zijn de inspecties in het kader van beoordeling van:
  - Aanvragen voor erkenning;
  - Alternatieve verwerkingsmethoden;
  - Afwijkende parameters voor OF/SI;
  - Toestemmingen.
- Het vermelde aantal officiële controles onder **'per horizontale regel'** betreft:
  - Bestemmingscontroles, zowel op basis van artikel 48, lid 3, van Verordening (EG) nr. 1069/2009 als op basis van zendingen onder monitoring bij import;
  - Controles op etikettering, traceerbaarheid en hygiëne tijdens het transport;
  - Controles bij oorsprongsbedrijven die zijn uitgezonderd van registratie overeenkomstig artikel 23, lid 4, van Verordening (EG) nr. 1069/2009, waaronder slachthuizen en levensmiddelenbedrijven.

Etikettering en traceerbaarheid vormen veelal onderdeel van iedere inspectie bij erkende en geregistreerde bedrijven voor dierlijke bijproducten. Daarom zijn deze niet afzonderlijk opgenomen onder **'per horizontale regel'**.

Naast de controles zoals opgenomen in bovenstaande tabel (5.2) zijn ook 263 officiële controles uitgevoerd naar aanleiding van meldingen (RASFF en nationale meldingen). Hierbij zijn in 59 inspecties in totaal 60 bestuurlijke maatregelen getroffen:

- 17 rapporten van bevindingen;
- 43 officiële waarschuwingen.

5.4 Niet-nalevingen en acties/maatregelen

Per inrichting/installatie – geconstateerd tijdens officiële controles

				Acties/ Maatregelen	
	Geconstateerd tijdens officiële controles	Totaal aantal gecontroleerde inrichtingen/ installaties	Aantal gecontroleerde inrichtingen/ installaties waarbij niet-naleving werd vastgesteld	Administratief	Gerechtelijk
Inrichtingen of installaties erkend overeenkomstig artikel 24 van Verordening (EG) nr. 1069/2009	386	445	187	386	0
Inrichtingen of installaties geregistreerd overeenkomstig artikel 23 van Verordening (EG) nr. 1069/2009	64	266	39	64	

Per horizontale regel – aantal geconstateerde niet-nalevingen

		Acties/Maatregelen	
	Aantal geconstateerde niet-nalevingen	Administratief	Gerechtelijk
Product niet-naleving: etikettering en traceerbaarheid van dierlijke bijproducten/ afgeleide producten	193	193	0
Product niet-naleving: veiligheid van dierlijke bijproducten/ afgeleide producten	108	108	

Frauduleuze en misleidende praktijken

Geen opmerkingen.

5.5 Opmerkingen

Bestuurlijke maatregelen betreffen vooral afspraken in verband met corrigerende acties, officiële waarschuwingen en rapporten van bevindingen. De laatste leiden tot een boeteoplegging.

Tevens zijn als bestuurlijke maatregel enkele last onder dwangsom, bestuursdwang en een voornemen tot schorsen of intrekking van verlening opgelegd.

De aantallen "niet-naleving per horizontale regel" bevatten ook de bevindingen bij oorsprongsbedrijven die uitgezonderd zijn van registratie overeenkomstig art. 23 lid 4 van Vo (EG) nr. 1069/2009 (primaire bedrijven, slachthuizen en levensmiddelenbedrijven).

De tekortkomingen inzake "veiligheid" betroffen met name tekortkomingen in de naleving van de voorschriften ten aanzien van eigen controles, microbiologische normen en procesbeheersing.

Gebied 6 - Voorschriften inzake dierenwelzijn

6.1 Algemene conclusie over het bereikte nalevingsniveau

De strategische doelstelling in het MNCP 2023-2025 was risico's voor dierenwelzijn voorkomen, onder controle houden en/of reduceren. Daarvoor werkte de NVWA vanuit haar Visie op Toezicht aan een visie en missie op dierenwelzijn. Als onderdeel van die missie en visie had de NVWA een aantal strategische doelen opgesteld.

1. De NVWA sprak stakeholders aan op hun eigen verantwoordelijkheid om het dierenwelzijn optimaal te borgen.
2. Ook werkte de NVWA samen met externe partijen om de beweging van repressief naar preventief toezicht te kunnen maken.
3. Als toezichthouder werd een proactieve bijdrage aan het ontwikkelen en aanpassen van dierenwelzijnsregelgeving geleverd.
4. Intern verbeterde de NVWA de samenwerking, zodat het toezicht op dierenwelzijn in de hele keten geborgd was.
5. Tevens keek de NVWA hoe het toezicht effectiever en meer innovatief uitgevoerd kon worden.
6. Daarvoor werkte de NVWA aan de beschikbaarheid en kwaliteit van data.
7. Middelen werden daar ingezet waar dat het hardste nodig was.

Door een handhavingsaanpak gericht op de oorzaken van niet-naleving richt de NVWA zich op het voorkomen van overtredingen. Daarvoor worden de principes van handhavingsregie verder geïmplementeerd. Via de toepassing van deze principes wordt gewerkt aan kennis gedreven en risicogericht werken en aan het versterken van de eigen verantwoordelijkheid voor de borging van dierenwelzijn door het bedrijfsleven. Een voorbeeld hiervan is het project dat als doel heeft dat alleen nog melkkoeien vervoerd werden die geschikt waren voor het voorgenomen transport. Dit project werd opgestart in 2024 en liep door in heel 2025 (zie hoofdstuk 6.5).

De NVWA voert zoveel mogelijk risicogericht en in passende frequentie officiële controles op dierenwelzijn uit bij houders van dieren, tijdens transport en bij het doden en daarmee samenhangende activiteiten op slachthuizen. Op een aantal slachthuizen wordt permanent toezicht gehouden. Cameratoezicht wordt ook ingezet bij de aanvoer en bij het doden van de dieren en daarmee samenhangende activiteiten op alle slachthuizen. Daarnaast voert de NVWA controles uit op basis van meldingen en ook vanuit handhavingsverzoeken door NGO's. Bepaalde risico's worden jaarlijks extra gemonitord, bijvoorbeeld veetransport bij extreme temperaturen, vervoersgeschiktheid en verzorging en huisvesting van dieren op boerderijen en slachthuizen. Daarnaast houdt de NVWA toezicht op het dierenwelzijn van niet-productiedieren. Dit vertaalt zich naar inspecties naar aanleiding van meldingen over hoog-risico rabiësdieren (honden en katten), controles op het welzijn van honden gericht op huisvesting en de fokkerij en het krijgen van een beter beeld over de illegale (internationale) hondenhandel.

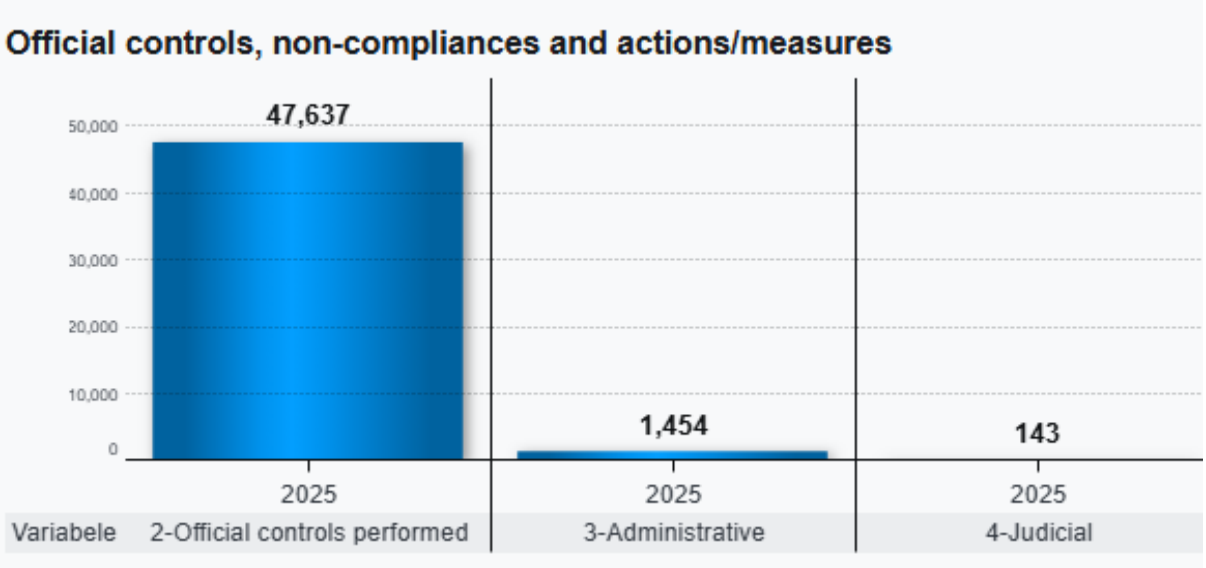
Als regulier toezicht en eerdere interventies onvoldoende tot naleving hebben geleid, kan Verscherpt Toezicht worden ingesteld. Daarnaast maakt de NVWA gebruik van de procedure 3 Strikes Out op slachthuizen voor hoefdieren. Voor 5 specifieke ernstige dierenwelzijnsovertredingen met betrekking tot het doden van de dieren en daarmee samenhangende activiteiten kan op deze slachthuizen een Strike worden toegekend. Na drie Strikes wordt de erkenning van het slachthuis geschorst, totdat het bedrijf aan de opgelegde voorwaarden voldoet om de schorsing op te heffen. De voorwaarden voor het toepassen van Verscherpt Toezicht zowel als de procedure 3 Strikes Out worden vastgesteld in een multidisciplinair handhavingsoverleg. Beide procedures leiden tot duurzame verbeteringen op slachthuizen. Ook bij vervoerders wordt de procedure verscherpt toezicht toegepast bij herhaalde overtredingen. De procedure leidt tot maatwerkmaatregelen zoals het opleggen van een last onder dwangsom of het schorsen van een vervoersvergunning.

Via periodieke naleefmetingen op verschillende doelgroepen houdt de NVWA haar kennispositie op orde en kunnen risicogerichte controles worden ingericht. De naleefmetingen worden uitgevoerd gericht op verschillende diercategorieën in de primaire veehouderij. Daarnaast houdt de NVWA toezicht op het welzijn van gezelschapsdieren. Voor de uitvoering van risicogerichte controles in de

veehouderij en in de houderij van gezelschapsdieren wordt toezicht ontwikkeld door te onderzoeken waar en hoe het beste op een risico kan worden ingegrepen.

Via het opstellen van datadashboards kan in één oogopslag inzicht verkregen worden in de mate van naleving van voorschriften van dierenwelzijn. Verbetering van de datapositie wordt projectmatig aangepakt vanuit een portfolio en met besluitvorming vanuit een stuurgroep. Ook worden datasets gecreëerd die reproduceerbaar, herleidbaar en auditeerbaar zijn. De datasets zijn bruikbaar voor verantwoording, ketenanalyses, risicobeoordelingen, dashboards en data-analyses. Waar dat nodig is worden inspectielijsten vernieuwd, zodat data beter bruikbaar zijn voor analyses.

6.2 Officiële controles, niet-nalevingen en acties/maatregelen inzake dierenwelzijn op bedrijven

			Niet-nalevingen		Acties/maatregelen	
Dieren gehouden voor Landbouw doeleinden	Aantal productie plaatsen	Aantal uitgevoerde officiële controles	Totaal aantal gecontroleerde productieplaatsen	Aantal gecontroleerde productieplaatsen waar niet-naleving werd vastgesteld	Administratief	Gerechtelijk
Varkens (zoals gedefinieerd in Richtlijn 2008/120/EG)	5300	265	200	108	146	113
Legkippen (zoals gedefinieerd in Richtlijn 1999/74/EG)	687	19	15	8	8	0

Vleeskuikens (zoals gedefinieerd in Richtlijn 2007/43/EG)	796	178	97	61	91	0
Kalveren (zoals gedefinieerd in Richtlijn 2008/119/EG)	28481	376	249	111	123	0
Overige	0	0	0	0	0	0
Runderen (met uitzondering van kalveren)	28481	767	547	194	228	0
Schapen	28938	334	282	86	51	0
Geiten	15851	67	50	19	18	0
Pelsdieren	0	0	0	0	0	0

6.3 Analyse en actieplan voor dierenwelzijn op bedrijven

Algemeen

Jaarlijks voert de NVWA naleefmetingen uit bij houders van diverse diersoorten. In 2025 werden in dit kader inspecties uitgevoerd bij houders met kalkoenen, vleesvee (deels) en schapen. Deze inspecties vonden aselect plaats bij een voldoende groot deel van de doelgroep. De resultaten gaven daarmee een representatief beeld van de naleving binnen de betreffende sector. Met deze informatie gaf de NVWA verder vorm aan haar risicogerichte toezicht. Dit kon bijvoorbeeld door gerichte inspecties en/of door handhavingscommunicatie. Met dat laatste werd bijgedragen aan het aanpakken van problemen met dierenwelzijn bij de bron. Dit gebeurde ook door samenwerking met het vertrouwensloket welzijn landbouwhuisdieren. Dit kon bij bedrijven waar ernstige welzijnsproblematiek speelde via begeleidings- en preventieteams veehouders ondersteunen. Daarmee nam de sector, via bijdragen aan dit loket, zijn verantwoordelijkheid.

De NVWA was betrokken bij de totstandkoming van nieuwe nationale regelgeving gericht op dierwaardige veehouderij. Als toezichthouder adviseerde zij het verantwoordelijke ministerie over de uitvoerbaarheid, handhaafbaarheid en fraudebestendigheid van deze nieuwe regelgeving. Daarnaast werkte de NVWA met de beleidsdirectie samen om regelgeving die onvoldoende duidelijk was om adequaat te kunnen handhaven, nader in te vullen.

Door het ontbreken van toegang tot relevante data van private partijen, was de NVWA voor haar risicogerichte toezicht veelal aangewezen op door haar zelf gegenereerde data. Bijvoorbeeld informatie uit de hiervoor beschreven naleefmetingen.

Kalveren

Net zoals in de rapportage van 2024 werden bij de aantallen voor kalveren, zoals gedefinieerd in 2008/119/EG, ook de inspecties meegeteld waar kalveren op melkvee- of vleesveehouderijen aanwezig waren. Voor de productieplaatsen werd het totaal aantal locaties met runderen gerapporteerd. In 2025 was er geen project gericht op de vleeskalversector. Wel werden tijdens de

naleefmeting vleesvee bij 33 bedrijven ook (vlees)kalveren aangetroffen. Hier werden geen overtredingen geconstateerd.

Grazers

Inspecties bij runderen, schapen, geiten en paarden werden voornamelijk uitgevoerd op basis van meldingen. Van de 676 inspecties was 68% akkoord en 32% niet akkoord. Door regelmatig met elkaar over de methodiek van beoordelen van meldingen en de daaraan verbonden administratiesystemen te spreken, voerden we continu kleine verbeteringen door. In 2026 voerden we een uitgebreide analyse uit op de meldingen om de methodiek nog risicogerichter te maken.

Bedrijven kwamen onder verscherpt toezicht als er structureel dierenwelzijnsovertredingen waren of als de situatie al bij de eerste inspectie zeer ernstig was. Er werden 138 (her)inspecties afgerond bij bedrijven die onder verscherpt toezicht stonden. Het ging om 58 bedrijven. Van de 138 (her)inspecties waren er 51 akkoord en 87 niet akkoord. Dertien bedrijven stroomden uit het verscherpt toezichttraject, omdat er niet langer sprake was van structurele dierenwelzijnsovertredingen. Daartegenover werd bij 18 nieuwe bedrijven een verscherpt toezichttraject gestart.

Naast geplande inspecties en inspecties op basis van meldingen, werden ook 108 inspecties uitgevoerd op eigen initiatief van de inspecteur. Hiervan waren er 34 akkoord en 74 niet akkoord.

Herinspecties vonden plaats als tijdens een eerdere inspectie een overtreding was geconstateerd. Er waren 222 herinspecties. Hiervan was 76% akkoord en 24% niet akkoord. Het ging hier om herinspecties binnen het reguliere toezicht, dus niet om herinspecties bij bedrijven onder verscherpt toezicht.

Bij schapenhouders met meer dan 50 schapen had een naleefmeting plaatsgevonden om te kijken of zij tijdens warme dagen hun schapen in de wei beschermden tegen de hitte. Van de 93 inspecties waren er 80 akkoord en 11 niet akkoord. Bij 2 bedrijven waren geen dieren aanwezig. Omdat tot twee keer toe de naleving hoog bleek te zijn binnen de schapensector, deden we in de eerste helft van 2026 onderzoek naar houders van jongvee en vleesvee hoe zij hun dieren beschermden tegen hitte. In de zomer startten we met een risicogerichte pilot.

In navolging op de naleefmeting melkvee in 2022 en 2023, werd in 2024 een risicomodel voor de sector melkvee ontwikkeld. Dit model zocht naar bedrijven waar mogelijk een verhoogde kans was op overtredingen. Het model zocht naar bedrijven die leken op bedrijven waar we in het verleden welzijnsovertredingen hadden vastgesteld. In 2025 werd het model getoetst en werden er 50 inspecties uitgevoerd. Hiervan waren er 39 akkoord en 11 niet akkoord.

In 2024-2025 had een naleefmeting vleesvee plaatsgevonden. Er hadden 156 inspecties plaatsgevonden op bedrijven met meer dan 10 runderen ouder dan 1 jaar. Van de 156 inspecties waren er 148 akkoord en 8 niet akkoord.

In 2025-2026 vond een naleefmeting plaats in de paardensector, specifiek op trainings-, handel- en opfokstallen. In de rapportage van 2026 zal hierover gerapporteerd worden.

In 2026 vindt een naleefmeting plaats in de melkgeitensector. In de rapportage van 2026 zal hierover gerapporteerd worden.

De NVWA heeft in 2025 controles uitgevoerd bij dierhouders bij wie meermaals aanvallen op dieren, met name schapen, door een wolf hadden plaatsgevonden. Daarbij werd waarschuwend opgetreden. In afwachting van de beleidsregel over bescherming tegen roofdieren was een 'excessen-aanpak' ontwikkeld. Van belang was dat de beleidsregel binnen afzienbare tijd in werking trad, zodat de wijze van handhaven werd bekrachtigd en er duidelijkheid kwam voor de onder toezichtgestelden.

We hebben een enquête uitgezet bij houders van jong- en vleesvee om hun bewustzijn van de risico's van hitte voor de dieren en de maatregelen die zij troffen om deze risico's te voorkomen, in beeld te brengen. Op basis hiervan beoordelen we of en hoe we hier in 2026 toezicht op houden.

Pluimvee

Naast de naleefmeting bij kalkoenhouders heeft met name risicogericht toezicht plaatsgevonden bij primaire bedrijven met pluimvee. Vooral bij vleeskuikens vond administratief toezicht plaats op belangrijke welzijnsindicatoren: voetzoollaesies en bezettingsdichtheid. Van de in totaal 178 uitgevoerde inspecties betrof dit 135 administratieve inspecties bij 55 locaties. Dit leidde tot veel geconstateerde overtredingen, namelijk bij 46 locaties. Per overtreding konden meerdere maatregelen worden opgelegd. In een aantal gevallen van overbezetting werd geen maatregel opgelegd. De reden hiervoor was overmacht vanwege een vervoersverbod in het kader van aviaire influenza. Daarnaast werden 43 fysieke inspecties uitgevoerd bij vleeskuikenhouders. Dit waren grotendeels inspecties in het kader van entreemonitoring, waarbij de beschikbare oppervlakte van de stal gecontroleerd werd.

Ten tijde van aviaire influenza werd besloten om geen, of zo min mogelijk, fysieke inspecties uit te voeren op primaire pluimveebedrijven. In plaats daarvan werd onderzocht of videobellen een vervanging kon zijn voor het uitvoeren van deze inspecties. Het middel van videobellen werd daarnaast ook onderzocht voor bepaalde typen inspecties bij andere diersoorten.

In vergelijking met 2024 werden er bij houders van legkippen in 2025 minder inspecties uitgevoerd. Dit kwam omdat in 2024 bij deze doelgroep een naleefmeting plaatsvond. Hoewel hieruit een relatief hoog percentage overtredingen bleek, werd besloten om andere toezichtsmiddelen in te zetten dan inspecties, namelijk communicatie. Daardoor daalde het aantal inspecties bij legkiphouders ten opzichte van 2024.

Varkens

Op varkenshouderijen hebben 265 inspecties plaatsgevonden in 2025. Ongeveer een derde hiervan betrof een herinspectie naar aanleiding van een eerder geconstateerde overtreding. Op 67 locaties had één inspectie plaatsgevonden en bij 41 locaties vonden twee of meer inspecties plaats.

In opdracht van het ministerie van LVVN hebben Wageningen University & Research en de NVWA de brochure hokverrijking geactualiseerd. De Producentenorganisatie Varkenshouderij stelde de termijnen voor handhaven meermaals ter discussie, wat leidde tot vertragingen. Een samenvatting in de vorm van een hokverrijkingskaart werd verspreid onder varkenshouders. Daarnaast bood de NVWA begin 2026 naleefhulp voor de nieuwe aspecten.

We onderzochten de mate waarin 3e ingrepen in het kader van identificatie en registratie (I&R) bij varkens worden uitgevoerd. Daarvoor voerden we een nulmeting uit bij 4 slachthuizen en monitorden we welke ingrepen bij varkens aan de slachtlijn werden waargenomen. Uit dit onderzoek bleek dat de naleving van de wet- en regelgeving voor de identificatie en registratie van varkens opvallend laag is bij fokzeugen (16,4%). Via interviews met verschillende betrokken partijen werd duidelijk dat de oorzaken van niet-naleving divers waren, bijvoorbeeld onwetendheid over het gebruik van witte gebruiksmerken, de leesbaarheid van merken en een gebrek aan draagvlak voor het beleid bij ingrepen en oormerken. We bekijken hoe we verbeteringen in de naleving van deze regelgeving kunnen bewerkstelligen.

Action plan

De NVWA handhaaft volgens het door haar vastgestelde interventiebeleid: het Algemeen interventiebeleid NVWA 2024 (wetten.nl - Regeling - Algemeeninterventiebeleid NVWA 2024 - BWBR0049215) en het Specifiek interventiebeleid NVWA dierenwelzijn (wetten.nl - Regeling - Specifiek interventiebeleid NVWA dierenwelzijn (IB03-SPEC 02, versie 08) - BWBR0049261). Via de uitvoering van naleefmetingen en andere officiële controles bepaalt de NVWA de mate van

naleving en worden risico's vastgesteld. Op risicogebieden worden gerichte extra controles uitgevoerd of wordt onderzocht of een andere aanpak mogelijk is, gericht op de oorzaak van de niet-naleving. Komende jaren zet de NVWA zich vanuit haar visie op toezicht op dierenwelzijn meer in op preventieve maatregelen dan alleen te blijven focussen op repressief toezicht wanneer het leed al is geschied. Repressief toezicht bleef belangrijk en zou onderdeel blijven van de officiële controles uitgevoerd door de NVWA. Door meer te focussen op preventie en daarmee een betere borging van dierenwelzijn verwacht de NVWA tijdens officiële controles minder vaak niet-naleving te constateren en ook minder vaak repressief te hoeven optreden.

6.4 Dierenwelzijn tijdens transport

		Aantal en categorie van niet-nalevingen						Acties/maatregelen	
Bescherming van dieren tijdens transport (per diersoort)	Aantal uitgevoerde officiële controles	Geschiktheid van dieren	Vervoers-praktijken, bezettings-dichtheid, hoogte	Vervoer-middelen	Water, voer, reis- en rusttijden	Documen-ten	Overig	Admini-stratief	Gerech-telijk
Runderen	4897	208	17	6	20	80	2	307	30
Varkens	16587	56	8	3	22	19	0	131	
Schapen/geiten	379	9	0	1	0	17	1	35	
Paardachtigen	4163	1	1	1	0	50	0	42	
Pluimvee	14967	3	307	4	10	9	0	147	
Overige diersoorten	0	0	0	0	0	0	0	0	
Runderen (met uitzondering van kalveren)	446	81	8	5	1	45	0	127	
Broedeieren	4	0	0	0	0	0	0	0	
Honden	2	0	0	0	0	0	0	0	
Vogels (geen pluimvee)	3	0	0	0	0	0	0	0	
Kameel-achtigen	2	0	0	0	0	0	0	0	
Overige	4182	0	0	0	0	1	0	0	

6.5 Analyse en actieplan voor dierenwelzijn tijdens transport

Algemeen

In tabel 6.4 wordt het aantal uitgevoerde controles weergegeven, waarbij een inspectielijst is ingevuld of waarin in TRACES is aangegeven dat een controle was uitgevoerd. Door de aard en de inrichting van de werkzaamheden door de NVWA geeft de tabel een beperkt overzicht van de controles die uitgevoerd zijn en de genomen maatregelen. Dit heeft verschillende oorzaken. Voor slachthuizen worden controles op dierenwelzijn vastgelegd in verschillende samengestelde lijsten waarin ook controles op diergezondheid en voedselveiligheid worden vastgelegd. Deze lijsten worden niet specifiek op diersoortniveau vastgelegd, behalve op de pluimveeslachthuizen. In de tabel is daarom niet het aantal uitgevoerde inspecties op slachthuizen opgenomen. Deze inspecties worden wel op iedere dag dat geslacht wordt uitgevoerd en vaker indien het slachthuis onder permanent toezicht staat. Het aantal keer niet-naleving van Verordening (EG) nr. 1/2005 dat op slachthuizen werd geconstateerd, is wel opgenomen in die gevallen dat bekend was om welke diersoort het ging en welke maatregel genomen was. Met betrekking tot de bestemmingscontroles is alleen het aantal controles bekend. Het aantal niet-nalevingen werd niet apart geregistreerd via een inspectielijst.

De NVWA voerde op verschillende momenten officiële controles uit op dierenwelzijn tijdens transport:

1. controles tijdens vervoer onderweg, op erkende verzamelcentra en op controleposten;
2. controles bij officiële certificering van levende dieren vanaf primaire bedrijven en erkende verzamelcentra;
3. controles tijdens aanvoer van dieren op slachthuizen;
4. bestemmingscontroles bij de import van dieren;
5. controles op het journaal in verschillende stadia van het transport, van planning tot retrospectief;
6. retrospectieve controles op GPS- en temperatuurdata

Tijdens deze controles is er gerichte aandacht voor specifieke onderwerpen georganiseerd vanuit toezicht projecten, zoals geschiktheid voor vervoer, letsel bij aanvoer van pluimvee op slachthuizen en vervoer tijdens extreme weersomstandigheden. Ook is specifiek toezicht gehouden op de uitvoering van lange transporten (> 8 uur) van jonge kalveren, op de uitvoering van pluimveetransporten naar andere lidstaten, op locaties waar paarden en evenhoevigen worden verzameld en op het vangen en laden van eenden. De NVWA handhaaft volgens het door haar vastgestelde interventiebeleid: het Algemeen interventiebeleid NVWA 2024 (wetten.nl - Regeling - Algemeen interventiebeleid NVWA 2024 -BWBR0049215) en het Specifiek interventiebeleid NVWA dierenwelzijn tijdens transport (wetten.nl - Regeling - Specifiek interventiebeleid NVWA dierenwelzijn tijdenstransport (IB03-SPEC 17, versie 05) - BWBR0049222). Via de uitvoering van officiële controles bepaalt de NVWA de mate van naleving en worden risico's vastgesteld. Op risicogebieden worden gerichte (extra) controles uitgevoerd (risicogericht toezicht) of wordt onderzocht of een andere aanpak mogelijk is gericht op de oorzaak van de niet-naleving (toepassing principes handhavingsregie).

Geschiktheid voor vervoer

De controles op geschiktheid van dieren voor het voorgenomen transport vond de NVWA belangrijk; het risico op onnodige pijn en lijden tijdens vervoer was groot. Extra aandacht was er voor het vervoer van hoogdrachtige dieren of dieren die in de week ervoor geworpen hadden. De NVWA voerde controles uit op vervoersgeschiktheid in verschillende stadia van het transport, zoals op de veehouderij, onderweg, op verzamelcentra en op slachthuizen. Er werd continu gewerkt aan het verbeteren van het proces rondom het opmaken van rapporten van bevindingen, zodat bij een constatering van niet-naleving ook een maatregel opgelegd kon worden.

Bij runderen werden verreweg de meeste overtredingen vastgesteld ten aanzien van de geschiktheid voor het vervoer. Dit betrof meestal melkkoeien aangevoerd op slachthuizen. De

NVWA legde een bestuurlijke boete op wanneer een overtreding bewezen kon worden. Melkkoeien bestemd voor de slacht waren in Nederland als risicogroep aangemerkt. Daarom werkten we voor deze diergroep aan de ontwikkeling van een handhavingsaanpak gericht op de oorzaak van niet-naleving. Dit project is in 2024 gestart en liep in heel 2025 door. De NVWA richtte zich hiermee op een preventieve aanpak. De aanpak was tweeledig:

1. er werd gewerkt aan een uniform beoordelingsprotocol te gebruiken door alle betrokkenen tijdens het transport;
2. er werd gewerkt aan een ketenbrede aanpak om deze doelgroep te bewegen alleen melkkoeien te vervoeren die daarvoor geschikt waren.

Vanuit een doelgroepanalyse en het inventariseren van beweegredenen van de verschillende doelgroepen om niet-vervoersgeschikte runderen te laten vervoeren, stelde de NVWA een handhavingsaanpak op gericht op preventie. Ook het ministerie van LVVN was nauw betrokken bij de uitvoering van beide trajecten. Het streven was dit project in 2025 al af te ronden. Omdat diverse onderdelen van het project meer tijd hadden gekost, werd de looptijd verlengd. De NVWA verwacht dit project nu eind 2026 af te ronden en in 2027 in het werk te implementeren.

Letsel bij pluimvee

De NVWA controleerde aan de slachtlijn in pluimveeslachthuizen op de aanwezigheid van letsel bij het pluimvee. Sinds het toepassen van deze aanpak zag de NVWA een daling in het percentage letsel vastgesteld bij naleefmetingen in slachthuizen. De NVWA verstuurde notificaties via iRASFF over de aanwezigheid van letsel aan lidstaten via de liaison body verbonden aan de NVWA. Helaas is door een uitspraak van de rechtbank in 2024 de onderbouwing voor deze overtreding als onvoldoende beoordeeld: de NVWA kon niet onomstotelijk bewijzen dat het letsel tijdens het vangen en laden was ontstaan. Er konden daardoor geen boetes meer opgelegd worden. De NVWA bleef letsel aan de slachtlijn monitoren en is in 2025 begonnen met het toezicht op letsel bij pluimvee opnieuw in te richten. Dit project loopt door in 2026. In pluimveeslachthuizen worden verder regelmatig overtredingen vastgesteld met betrekking tot de beschikbare ruimte in de kratten of containers waarin pluimvee wordt aangevoerd. Bij buitenlandse vervoerders worden notificaties verstuurd via iRASFF door de liaison body verbonden aan de NVWA.

Extreme weersomstandigheden

Jaarlijks voert de NVWA extra controles uit tijdens dagen met extreme weersomstandigheden. Het Nationaal plan voor veetransport bij extreme temperaturen trad in werking tijdens dagen met buitentemperaturen hoger dan 27 graden Celsius. In Nederland was een nationale beleidsregel van toepassing die diertransporten verbood wanneer de buitentemperatuur hoger dan 35 graden Celsius was, geconditioneerd vervoer uitgezonderd. In de zomer van 2025 trad het Nationaal plan voor veetransport bij extreme temperaturen 14 dagen in werking.

De extra controles werden uitgevoerd tijdens verschillende stadia van het transport, vooraf, tijdens en achteraf bij de controles van de journaals, GPS-data en temperatuurdata. Bij alle lange transporten waarbij de verwachte buitentemperatuur tijdens de reis hoger dan 30 graden Celsius kon worden, waren extra eisen van toepassing. De extra eisen moesten borgen dat de buitentemperatuur tijdens een lang transport nergens een gebied doorkruiste waar de temperatuur 30 graden Celsius of meer was.

In 2025 werden 55 aanvragen voor diergezondheidscertificering afgewezen in verband met de te verwachten temperatuur op de route. In 2025 werden 134 controles onderweg uitgevoerd, waarbij bij 6 controles overtredingen werden geconstateerd. Er werd geen hittestress bij de dieren geconstateerd en geen overtredingen van het transportverbod op dagen met een buitentemperatuur van 35 graden Celsius of hoger. Wel werden er enkele andere overtredingen geconstateerd op het gebied van de behandeling van dieren, de geschiktheid voor transport, de watervoorziening, de vervoersvergunning en andere transporteisen.

In 2025 werd verder het vervroegen van de slachttijden onderzocht voor slachthuizen die hoefdieren slachtten om onder meer te kijken of dit voordelen bood voor de borging van het

dierenwelzijn tijdens de aanvoer van dieren op slachthuizen. Uit dit onderzoek bleek dat het mogelijk was de aanvang van de slacht met twee uur te vervroegen, zodat de dieren in de koelere uren konden worden aangevoerd en de slachtcapaciteit zoveel mogelijk behouden bleef.

Ongespeende kalveren

Inspecties op internationale diertransporten richtten zich voornamelijk op transport van kalveren jonger dan 2 maanden. Er werd vooral gecontroleerd tijdens het lossen op het primaire bedrijf en tijdens het transport. Er werden 32 inspecties uitgevoerd bij kalvertransporten. Daarbij werden er bij 17 controles overtredingen vastgesteld. De meest voorkomende overtreding was dat de watervoorziening niet voldeed aan de eisen voor het drenken van ongespeende kalveren. Er waren bijvoorbeeld te weinig spenen aanwezig of de spenen waren niet geïnstalleerd.

Import en export pluimvee

Inspecties bij pluimvee richtten zich voornamelijk op internationale transporten van hennen die niet meer rendabel waren voor de eierproductie en naar het slachthuis gingen. Er werd vooral gecontroleerd tijdens het laden en lossen op het primaire bedrijf en tijdens het transport. Er werden 17 inspecties uitgevoerd bij pluimveetransporten. Daarbij werden er bij 9 controles overtredingen vastgesteld. De overtreding die het meeste voorkwam, was dat de watervoorziening niet voldeed aan de eisen.

Verzamelen van paardachtigen

Het verzamelen van paarden, pony's of andere paardachtigen kan op verschillende locaties plaatsvinden, bijvoorbeeld op een paardenmarkt, wedstrijd of ander evenement. Er werd gecontroleerd op de naleving van verschillende wettelijke regels, waaronder op het dierenwelzijn tijdens vervoer. Er werden 51 inspecties uitgevoerd tijdens het verzamelen van paardachtigen. Daarbij werden bij 17 controles overtredingen vastgesteld. De meest voorkomende overtreding was het niet op orde hebben van documenten, zoals de transportvergunning of vervoersdocumenten. Ook werd vaak waargenomen dat lege vervoermiddelen niet of niet voldoende gereinigd waren en ontbrak soms het bedrijfsregister of was dit niet compleet.

Action plan

Bij verschillende onderwerpen is hierboven beschreven hoe de NVWA toezicht houdt, de mate van naleving vaststelt, de risico's in beeld brengt en maatregelen neemt die de naleving bevorderen. Op bepaalde onderwerpen ziet de NVWA dat de mate van naleving min of meer gelijk blijft of niet op het gewenste niveau is. Op die onderwerpen zet de NVWA in op trajecten die in kaart brengen hoe de NVWA effectiever kan ingrijpen. Bij de hierboven genoemde onderwerpen is beschreven hoe de NVWA dit doet en welke trajecten daarvoor in gang zijn gezet.

De mogelijkheden om te handhaven op het niet houden aan de voorgeschreven voedingsintervallen tijdens de lange afstandstransporten van kalveren worden onderzocht. Omdat er veel overtredingen bij administratieve verplichtingen werden waargenomen, wordt hier in 2026 extra aandacht aan besteed. Op deze manier stimuleert de NVWA bedrijven om zich beter te houden aan de regels voor het vervoeren van dieren. Komende jaren zet de NVWA zich vanuit haar visie op toezicht op dierenwelzijn meer in op preventieve maatregelen dan alleen te blijven focussen op repressief toezicht wanneer het leed al is geschied. Repressief toezicht blijft belangrijk en zal onderdeel blijven van de officiële controles uitgevoerd door de NVWA. Door meer te focussen op preventie en daarmee een betere borging van dierenwelzijn verwacht de NVWA tijdens officiële controles minder vaak niet-naleving te constateren en ook minder vaak repressief te hoeven optreden.

6.6 Dierenwelzijn ten tijde van het doden

De NVWA houdt toezicht op het doden en daarmee samenhangende activiteiten op slachthuizen. Slachthuizen die op alle dagen van de week slachten én grote aantallen dieren slachten of een hoge slachtsnelheid hebben, staan onder permanent toezicht. Aanvullend houdt de NVWA ook wettelijk verplicht, permanent toezicht op het doden van dieren zonder voorafgaande bedwelming. Wanneer niet-naleving wordt geconstateerd, handhaaft de NVWA volgens het door haar vastgestelde interventiebeleid: het Algemeen interventiebeleid NVWA 2024 (wetten.nl - Regeling - Algemeen interventiebeleid NVWA 2024 - BWBR0049215) en het Specifiek interventiebeleid NVWA doden van gehouden dieren (wetten.nl - Regeling - Specifiek interventiebeleid NVWA doden van gehouden dieren (IB03-SPEC 72, versie 06) -BWBR0049257). Via de uitvoering van officiële controles bepaalt de NVWA de mate van naleving en worden risico's vastgesteld. Op risicogebieden worden gerichte(extra) controles uitgevoerd (risicogericht toezicht) of wordt onderzocht of een andere aanpak mogelijk is gericht op de oorzaak van de niet-naleving (toepassing principes handhavingsregie).

Bij de uitvoering van de verplichte officiële ante-mortem keuring en post-mortem keuring op slachthuizen is het verplichte toezicht op dierenwelzijn geïntegreerd. Zo wordt bij de AM-keuring gekeken naar het welzijn en daarmee de transportwaardigheid van elk dier na transport en naar diergezondheid. Bij de PM-keuring kunnen hoogdrachtige dieren gevonden worden. Daarnaast worden risicogerichte inspecties uitgevoerd op de aanvoer van dieren, het lossen en onderbrengen, en het bedwelmen en doden en daarmee samenhangende activiteiten op slachthuizen. Op het doden van dieren zonder voorafgaande bedwelming wordt permanent toezicht uitgevoerd. Vrijwillig cameratoezicht op slachthuizen voor hoefdieren en pluimvee wordt ingezet om gericht te controleren op naleving van de welzijnsvoorschriften bij de aanvoer van dieren en het doden en daarmee samenhangende activiteiten. Cameratoezicht wordt toegepast om effectiever en efficiënter toezicht te kunnen houden op de naleving van de dierenwelzijnsregelgeving. Er wordt gewerkt aan een wetsvoorstel om cameratoezicht op slachthuizen te verplichten.

De controles op dierenwelzijn tijdens het doden en daarmee samenhangende activiteiten zijn geïntegreerd in verschillende inspectielijsten en de bevindingen worden niet op diersoortniveau geregistreerd. Hierdoor is het niet mogelijk het exacte aantal uitgevoerde officiële controles op dierenwelzijn tijdens het doden en daarmee samenhangende activiteiten aan te geven. Officiële controles op de slachthuizen met betrekking tot het doden van dieren en de daarmee samenhangende activiteiten hebben geleid tot een totaal van 211 constateringen van niet-naleving. Naar aanleiding waarvan een maatregel volgens het interventiebeleid is opgelegd. Dit kan gescheiden worden in dierenwelzijn overtredingen voor het slachten en dierenwelzijn overtredingen tijdens het slachten. Tijdens de controles wordt gekeken naar de met het doden samenhangende activiteiten als het behandelen, verplaatsen, fixeren en verbloeden van de dieren.

Bij de uitvoering van de officiële controles op dierenwelzijn voor het slachten zijn in totaal 146 constateringen van niet-naleving gedaan naar aanleiding waarvan een maatregel volgens het interventiebeleid is opgelegd. Hiervan waren er 128 bij pluimvee, 7 bij runderen, 4 bij schapen/geiten en 7 bij varken.

Bij de uitvoering van de officiële controles op dierenwelzijn tijdens het slachten zijn in totaal 65 constateringen van niet-naleving gedaan naar aanleiding waarvan een maatregel volgens het interventiebeleid is opgelegd. Hiervan waren er 52 bij pluimvee, 1 bij runderen, 3 bij schapen/geiten, 6 bij varken en 3 bij onbekend.

Op slachthuizen die structureel voorschriften voor het borgen van dierenwelzijn bij aanvoer en bij het doden en daarmee samenhangende activiteiten onvoldoende naleven, worden extra corrigerende maatregelen genomen. Daarvoor volgt de NVWA de procedure Verscherpt Toezicht en 3 Strikes Out. Deze maatregelen worden vastgesteld vanuit een multidisciplinair

handhavingsoverleg. Het doel is altijd de naleving op bedrijven te verbeteren. Maatregelen die genomen kunnen worden in Verscherpt Toezicht, zijn:

1) het voeren van gesprekken met het bedrijf (nalevingshulp);
2) het vragen om een verbeterplan;
3) een verhoogde frequentie van (on)aangekondigde controles;
4) het inzetten van extra toezichthouders;
5) het uitvoeren van een eindtoets.

Bij onvoldoende verbetering kan uiteindelijk ook overgegaan worden tot het schorsen of zelfs intrekken van een erkenning. Via de procedure 3 Strikes Out kan de NVWA voor een aantal specifieke, ernstige dierenwelzijnsovertredingen in roodvleesslachthuizen sneller overgaan tot het schorsen van de erkenning, totdat het bedrijf aan de opgelegde voorwaarden voldoet. De NVWA ziet dat deze procedures leiden tot duurzame verbetering van de naleving.

6.7 Opmerkingen

Geen opmerkingen.

Gebied 7 - Beschermende maatregelen tegen plaagorganismen bij planten

7.1 Algemene conclusie over het bereikte nalevingsniveau

Algemeen: naleving van beschermende maatregelen tegen schadelijke organismen bij planten

Zolang het nieuwe douaneaangiftesysteem Certex nog niet voor doorvoerzendingen is ingericht, is het aantal inspecties op fytosanitaire transit beperkt. De verwachting is dat de benodigde aanpassing uiterlijk in Q4 2026 gereed is en dat vanaf dat moment het aantal aangiftes en inspecties toeneemt. Een belangrijke reden voor het weigeren van doorvoer van de zending is een onjuist of onvolledig ingevuld aangiftedocument.

Als onderdeel van het nationale monitoring- en surveyprogramma zijn in 2025 ook niet-inspectieplichtige plantaardige producten (artikel 73) op het moment van binnenkomst gecontroleerd. Hierbij zijn in enkele gevallen Q-organismen aangetroffen of administratieve tekortkomingen vastgesteld. Het aantal vondsten van gereguleerde organismen is vergelijkbaar met voorgaande jaren.

In 2025 is het toezicht op naleving van de uitvoeringsverordeningen met maatregelen tegen quarantaineorganismen die in de aardappelketen voorkomen ingericht ((EU) 2022/1192 tot en met (EU) 2022/1195). Daarbij is afgelopen jaar voor het eerst programmatisch toezicht uitgevoerd op het schoonmaken van landbouwmachines die op besmette percelen zijn gebruikt. Voor telers kan dit een uitdaging zijn. Het toezicht van de NVWA is dan ook met name gericht op nalevingshulp en het in kaart brengen van vraagstukken die de naleving kunnen belemmeren. Telers geven aan dat zij over het algemeen goed geïnformeerd zijn over de verplichting tot schoonmaken en in de meeste gevallen zijn machines voldoende of nagenoeg schoon. Daarnaast is het fytosanitaire specifieke interventiebeleid uitgebreid met regels vanuit de betreffende uitvoeringsverordeningen.

Verder heeft de NVWA stappen gezet voor het inrichten van toezicht op fytosanitaire e-commerce. Daarnaast zijn ook afgelopen jaar controles van passagiersbagage, postpakketten en geschenkverpakkingen uitgevoerd. Bij deze doelgroep kan gesteld worden dat de bekendheid van fytosanitaire regelgeving onvoldoende is. De NVWA neemt dit mee bij haar inzet op het vergroten van het fytosanitaire bewustzijn bij particulieren en ondernemers.

Begin 2025 heeft de NVWA het Proces Afhandeling Q-meldingen Plantgezondheid in haar kwaliteitsmanagementsysteem opgenomen. Hiermee borgt de NVWA een uniforme afhandeling van Q-meldingen en uitbraken. Om voldoende voorbereid te zijn op uitbraken van voor Nederland relevante prioriteitsorganismen zijn in 2025 de eerste uitvoeringsdraaiboeken vastgesteld. Deze zijn besproken met de plantaardige keuringsdiensten en belanghebbende sectororganisaties. Vervolgens zijn deze ook gebruikt in oefeningen en trainingen. Deze draaiboeken zijn opvraagbaar via de website van de NVWA. In samenhang hiermee is in 2025 ook gewerkt aan het algemene draaiboek Plantgezondheid, dat begin 2026 is vastgesteld. Afgelopen jaar is een start gemaakt met de ontwikkeling van uitvoeringsdraaiboeken voor de overige relevante prioriteitsorganismen. Tot slot heeft de NVWA in 2025 gewerkt aan een meerjarenplan 2025-2028 voor het opleiden, trainen en oefenen (OTO) in relatie tot fytosanitaire uitbraken.

Specifiek: ISPM 15

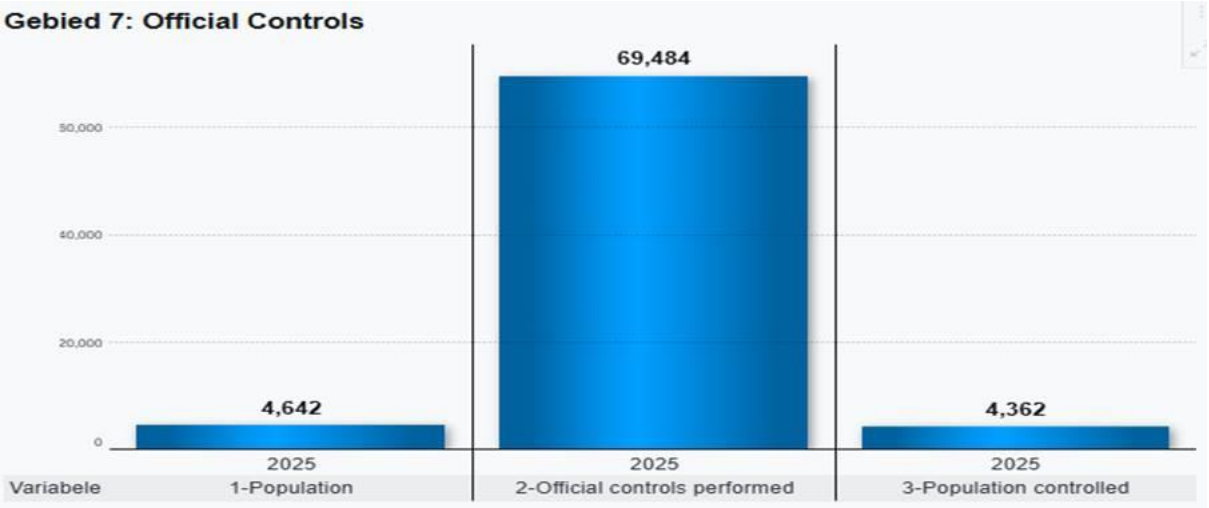
In 2025 zijn er 209 bedrijven erkend door de NVWA. De Stichting Markering Houten Verpakkingen (SMHV) beheert het openbare register met de erkende bedrijven. De gecontroleerde erkende bedrijven hebben een hoge naleving en voldoen over het algemeen aan de eisen die voortkomen uit de PHR en ISPM 15. Bij de erkende bedrijven heeft de NVWA één overtreding geconstateerd. Er wordt door de NVWA ook steekproefsgewijs toezicht gehouden bij bedrijven die niet erkend zijn om te controleren of zij geen activiteiten uitvoeren waarvoor zij erkend moeten zijn. Bij deze bedrijven is de naleving van de wettelijke verplichting lager. Er zijn 37 niet-erkende bedrijven

geïnspecteerd in 2025. Daarbij zijn door de NVWA bij 11 bedrijven officiële waarschuwingen gegeven vanwege tekortkomingen. Vanwege het relatief hoge aantal geconstateerde overtredingen blijft de NVWA inzetten op toezicht bij niet-erkende bedrijven.

Specifiek: Plantenpaspoorten

Bedrijven worden meerdere keren per teeltseizoen gecontroleerd. Daarnaast worden er jaarlijks administratieve bedrijfscontroles uitgevoerd. Dit jaar is het niet mogelijk om alle bedrijven te bezoeken voor de administratieve controle; deze controles zullen in 2026 worden afgerond. De overgrote meerderheid (97%) van de geautoriseerde telers voldoet aan de regels voor de afgifte van plantenpaspoorten. De nalevingsgraad is hoog en ligt een paar procentpunt hoger in vergelijking met de twee voorgaande jaren.

7.2 Officiële controles

	Aantal exploitanten	Aantal uitgevoerde officiële controles
Exploitanten gemachtigd om plantenpaspoorten af te geven	4433	69461
Exploitanten gemachtigd om het merkteken aan te brengen (houtverpakkingsmateriaal, hout of andere objecten)	209	23

7.3 Opmerkingen

ISPM 15

Nederland heeft ISPM 15, en de artikelen 96, 97 en 98 van de PHR, geïmplementeerd aan de hand van het Handboek SMHV. Er zijn 3 certificatie-instellingen die elk erkend bedrijf 2 maal per jaar bezoeken. In totaal zijn er door de certificatie-instellingen 447 audits uitgevoerd bij de 209 erkende bedrijven. Bij de audits zijn door de certificatie-instellingen gezamenlijk 66 kleine tekortkomingen en 20 grote tekortkomingen geconstateerd. Daarnaast voerde de NVWA 23 inspecties uit op de erkende bedrijven, in overeenstemming met een steekproef van 10%. De NVWA heeft 37 inspecties uitgevoerd bij niet-erkende bedrijven die verpakkingshout verhandelen, produceren of repareren. De naleving bij niet-erkende bedrijven is laag. Voor een deel is de oorzaak onbekendheid met de EU-regels over reparatie van verpakkingshout (PHR art. 97). Voor 2026 is een informatiecampagne gepland.

Plantenpaspoorten

Naktuinbouw

Naktuinbouw heeft officiële controles uitgevoerd bij alle erkende marktdeelnemers, inclusief administratieve controles op elementen die verband houden met de vereisten voor de autorisatie, zoals veld- en gewascontroles.

KCB

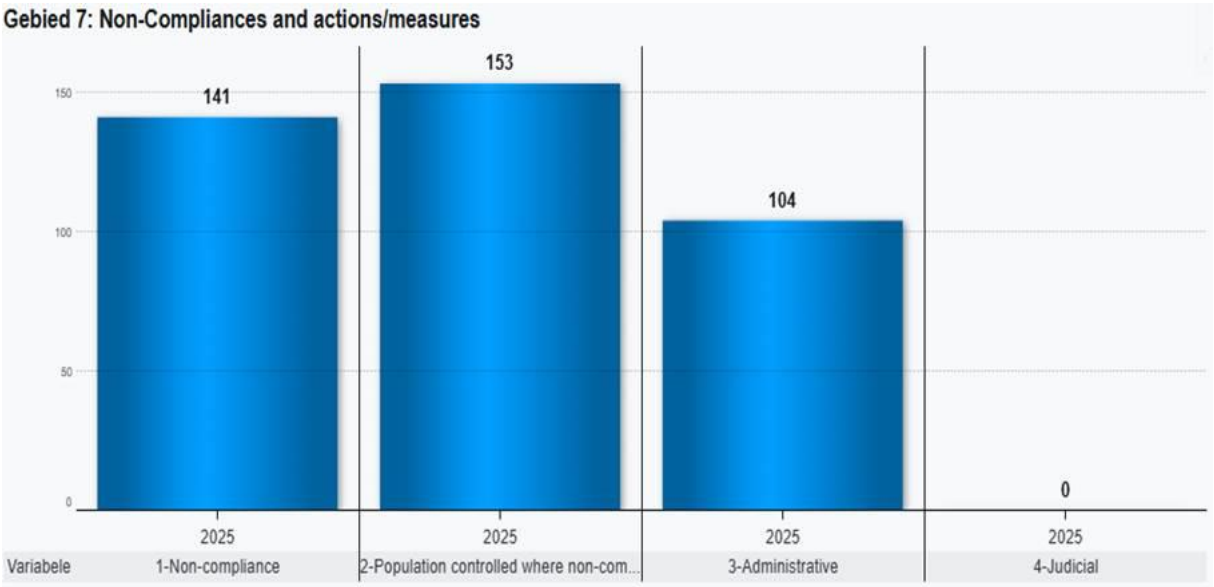
Op 2 bedrijven na zijn alle geautoriseerde bedrijven minimaal 1 keer bezocht voor een administratieve controle; de niet-bezochte bedrijven zijn begin 2026 gecontroleerd. Geautoriseerde bedrijven zijn dubbel bezocht waar non-conformiteiten werden vastgesteld.

BKD

In 2025 konden niet alle geautoriseerde bedrijven bezocht worden door de BKD voor de administratieve controle; de niet-bezochte bedrijven zijn begin 2026 gecontroleerd. Naast de administratieve controle zijn de bedrijven ook bezocht voor andere keuringen zoals veld- en exportkeuringen.

Tijdens exportinspecties controleren onze inspecteurs de identiteit en documenten van de voor export bestemde partijen. Voor traceer- en volgdoeleinden gebruikt de BKD-inspecteur het unieke BKD-partijnummer. Telers drukken dit nummer af op het PP-etiket als de C-code. Het gebruik van dit unieke BKD-partijnummer is verplicht op alle leveranciersdocumenten die worden gebruikt tussen telers en handelaren of tussen handelaren onderling.

7.4 Niet-nalevingen en acties/maatregelen

				Acties / maatregelen	
	Geconstateerd tijdens officiële controles	Totaal aantal gecontroleerde exploitanten	Aantal gecontroleerde exploitanten waarbij niet-naleving werd vastgesteld	Administratief	Gerechtelijk
Exploitanten gemachtigd om plantenpaspoorten af te geven	141	4339	153	104	0
Exploitanten gemachtigd om het merkteken aan te brengen (houtverpakkingsmateriaal, hout of andere objecten)	0	23	0	0	

Frauduleuze en misleidende praktijken

ISPM 15

Er zijn in 2025 twee casussen geweest waarbij met ISPM 15-stempels zonder erkenning werd gemarkeerd. Het betrof constateringen tijdens een andere controle dan de officiële ISPM 15-controles en naar aanleiding van een melding.

1. Dit betrof het uitlenen van een stempel door een erkend bedrijf aan een niet-erkend bedrijf. Dit is een overtreding, zowel voor het erkende bedrijf als het niet-erkende bedrijf.
2. Bij de tweede overtreding was er sprake van een melding door een erkend bedrijf waarbij een niet-erkend bedrijf de stempel gebruikte van het erkende bedrijf. Het niet-erkende bedrijf heeft een waarschuwing gekregen en heeft de erkenningsprocedure doorlopen.

Plantenpaspoorten

In 2025 zijn er geen frauduleuze praktijken gemeld.

7.5 Opmerkingen

ISPM 15

De tekortkomingen geconstateerd door de certificerende instanties (CI's) bij de erkende bedrijven waren met name administratieve en inkoopregistratie gerelateerde tekortkomingen. Bij de inspecties door de NVWA bij niet-erkende bedrijven is 11 maal vastgesteld dat verpakkingshout met een ISPM 15-markering gerepareerd werd zonder erkenning en zonder dat het merkteken verwijderd werd (de uitzondering in art. 97 PHR). Hiervoor werd een officiële waarschuwing gegeven en op deze bedrijven volgt een herinspectie. Bij de erkende bedrijven is door de NVWA 1 tijdelijke schorsing opgelegd. Na herstel van de onregelmatigheden is de schorsing weer opgeheven.

Plantenpaspoorten

Naktuinbouw

Het totale aantal gevallen van niet-naleving is toegenomen ten opzichte van 2024. In totaal werden 110 gevallen van niet-naleving gemeld tijdens administratieve controles en reguliere controles.

Ongeveer 50% van de tekortkomingen heeft betrekking op het uitgegeven plantenpaspoort (lay-out, onjuiste informatie, verwarrende informatie, afwezigheid van plantenpaspoort, enz.). De andere 50% heeft betrekking op de eisen waaraan geautoriseerde exploitanten moeten voldoen (traceerbaarheid, inspecties, registratie, enz.).

Vergeleken met voorgaande jaren is het aantal tekortkomingen op het gebied van traceerbaarheid afgenomen, waarschijnlijk vanwege een specifieke waarschuwing hierover van de NPPO. Het aantal tekortkomingen met betrekking tot de registratie van inspecties is echter toegenomen. Mogelijk hebben de inspecteurs zich meer op deze eis gericht dan in voorgaande jaren, wat heeft geleid tot een hoger aantal gevallen van niet-naleving. Er worden voortdurend maatregelen genomen om exploitanten te ondersteunen bij het verbeteren van de naleving van de regels.

KCB

In 2025 zijn 2 bedrijven nogmaals bezocht in verband met het niet op orde zijn van de autorisatie. Er zijn 5 rapporten van bevindingen uitgeschreven op basis van overtredingen met betrekking tot het plantenpaspoort; dit staat los van een eventuele autorisatie.

BKD

Er zijn in 2025 28 tekortkomingen geweest in verband met vondsten van de RNQP Ditylenchus dipsaci. Op 44 momenten voldeed het leveringsdocument niet, 8 maal voldeed het plantenpaspoort niet en 3 maal voldeden zowel het leveranciersdocument als het plantenpaspoort niet.

Gebied 8 - Voorschriften voor het op de markt brengen en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en het duurzame gebruik van pesticiden, met uitzondering van apparatuur voor de toepassing van pesticiden

8.1 Algemene conclusie over het bereikte nalevingsniveau

In het Meerjarig Nationaal Controleplan (MNCP) 2023-2025 zijn illegale handel, IPM en de inzet op het juiste gebruik van gewasbeschermingsmiddelen (GBM) benoemd als speerpunt. Voor de speerpunten illegale handel en juist gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zijn in 2025 inspecties uitgevoerd. Inspecties op IPM zijn in 2025 uitgevoerd onder het speerpunt 'juist gebruik van gewasbeschermingsmiddelen'.
Om de naleving te verbeteren wordt naast het uitvoeren van inspecties ingezet op andere acties, afhankelijk van de doelen van het speerpunt. Voor het speerpunt illegale handel is het hoofddoel: Effectieve aanpak van de illegale handel in GBM door een sterke informatiepositie en goede samenwerking. Met als maatschappelijk effect: handel in illegale GBM is teruggedrongen, minder concurrentieverstoring en bevordert een level playing field, uiteindelijk minder illegaal gebruik, waardoor risico's voor mens, dier en milieu worden beperkt. Om het hoofddoel te kunnen bereiken wordt ingezet op verschillende subdoelen (verbeteren informatiepositie, verbeteren samenwerking intern en extern en verbeteren aanpak illegale handel). In 2025 zijn diverse acties uit 2024 verder uitgewerkt en nieuwe acties opgestart:

- Voor het team Mainports dat verantwoordelijk is voor het toezicht op de buitengrens (lucht- en zeevracht) zijn nieuwe inspecteurs opgeleid. Updaten en inregelen van procedures voor Mainports inspecties,
- Inregelen toegang tot douane gegevens, niet alleen voor gewasbescherming maar NVWA breed,
- Een digitaal aanmeldproces en database voor parallelle vergunningen/importen is ingeregeld,
- Bijhouden en versturen internationale meldingen van RASFF en SIENA en onderhouden bilaterale contacten,
- Nalevingscommunicatie en inspecties gericht op een groot aantal online afnemers van niet-toegelaten gewasbeschermingsmiddelen,
- Bijwonen van bijeenkomsten met inspectie en Douaneautoriteiten van omringende lidstaten om internationaal toezicht te versterken,
- Samenwerking met andere toezichtpartners.

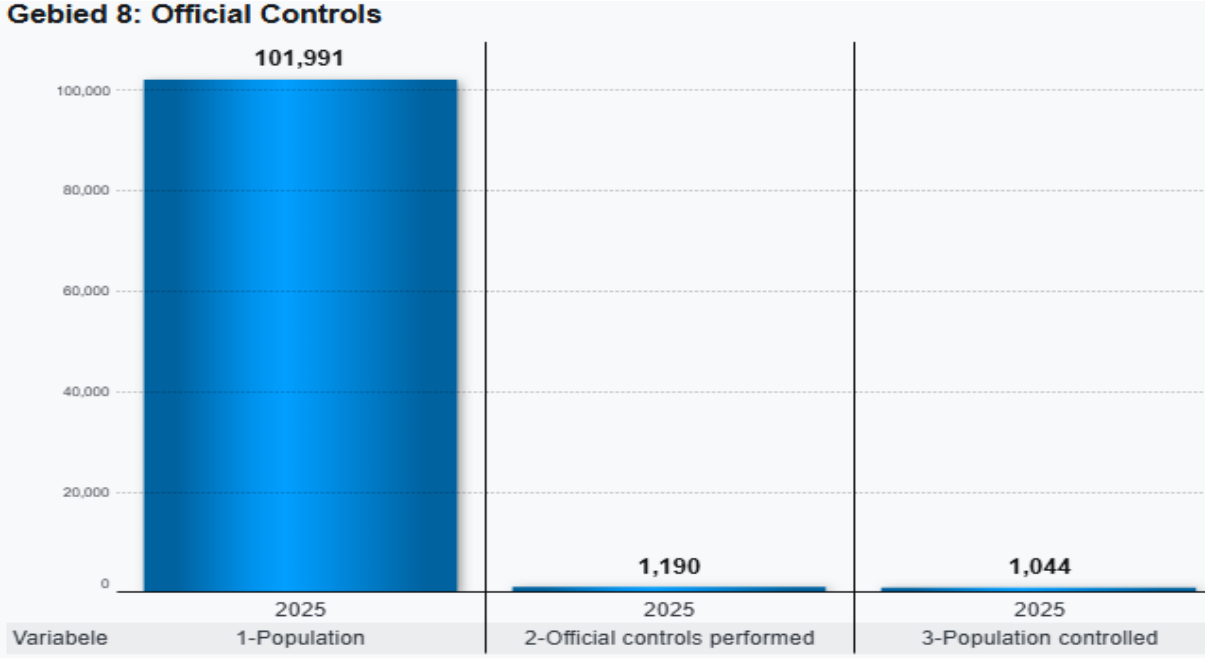
Het speerpunt juist gebruik is ingericht op het bijdragen aan risicobewustzijn van telers ten behoeve van duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en aan bescherming van mens-dier en milieu. Ook bij het speerpunt juist gebruik wordt ingezet op meerdere subdoelen. De intrinsieke motivatie om na te leven is te laag, ondernemers maken vooral afwegingen vanuit hun eigen verdienmodel. Er wordt ingezet op gedragsbeïnvloeding via communicatie, risicogerichte inspectieprojectengericht op het publieke belang en leefomgeving en innovatieve inspectie methodes. De maatschappij wordt in het stakeholdersoverleg met NGO's meer betrokken bij dit vraagstuk. Verder zal de inzet zich richten op de kennisverhoging bij telers, andere handhavingsinstrumenten, meer gebruik van data en het benutten van marktpartijen. Voor het behalen van de verschillende doelen gebruikt de NVWA een toezichts- en handhavingsprogramma volgens het principe van programmamanagement. In 2025 hebben een aantal benoemde acties ten behoeve van het halen van de subdoelen, een verder vervolg gekregen en/of in gang gezet:

- Voor het project stimulerend toezicht in de sierteelt zijn in 2025 inspecties voor de tussenevaluatie van het IPM-project uitgevoerd. Het project met een strengere aanpak in sierteelt (inzet last onder dwangsom) bij herhaalde overtreders is nog in uitvoering. Het effect hiervan op de naleving is nog niet bekend.
- De Ministeries van LVVN, I&W samen met het Ctgb en de NVWA werken samen aan oplossingsrichtingen ter verbetering uitvoerbaarheid en controleerbaarheid van de drift reducerende voorschriften die gelden bij de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen. Wat uiteindelijk de naleving zal verhogen.
- NVWA adviseert bij de aanvragen van vrijstelling LVVN op landbouwkundige noodzaak, handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid.

- NVWA heeft de advisering over nieuwe restrictiezinnen aan Ctgb geformaliseerd ter verbetering van de naleving van toepassingsvoorwaarden.
- De zelfinspectietool voor telers in de open teelten is in juni 2024 geïntroduceerd; wordt doorontwikkeld voor de glastuinbouw.
- Gebruik van openbaar beschikbare data ten behoeve van risicogericht toezicht is in 2025 benut voor projecten.
- Communicatie over naleving is onderdeel van structureel overleg met sector- en marktpartijen, NGO's, zoals. Inspectieresultaten worden actief gedeeld met de maatschappij.
- Kennisdeling met gemeenten, provincies, teeltadviseurs en telers. Dit gaat onder andere over naleefgedrag in de volle breedte van het domein.

In 2025 zijn ook een aantal nieuwe inspecteurs aangenomen. Deels extra en deels ter vervanging van vertrekkende inspecteurs. Door vacatures en de opleiding van nieuwe inspecteurs, die slechts beperkt inzetbaar waren, zijn minder inspecties uitgevoerd dan gepland.

8.2 Officiële controles

Op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen

Categorie	Aantal exploitanten	Aantal uitgevoerde officiële controles
Entry points	26	10
Fabrikanten/formulators	5	0
Verpakkers/herverpakkers/heretiketteerders	15	0
Distributeurs/groothandelaars/detailhandelaren – professioneel en/of amateurgebruik van gewasbeschermingsmiddelen	2700	35
Opslagdepots/transporteurs/logistieke bedrijven	15	0
Toelatingshouder/houder van parallelhandelsvergunning	150	105
Overige	47	63

Gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en duurzaam gebruik van pesticiden

Categorie	Aantal exploitanten	Aantal uitgevoerde officiële controles
Landbouwgebruikers	50359	506
Aanvragers onder de EU-basisbetalingsregeling of plattelandsontwikkelingsregelingen, onderworpen aan cross-compliancecontroles (CC)	46579	342
Overige professionele gebruikers	1065	57
Zaadbehandelingsbedrijven	40	0
Loonwerkers/dienstverleners voor bespuitingen	525	19
Bosbouw	500	0
Niet-landbouwgebieden (golfbanen/ andere openbare gebieden)	4	4
Overige	48	49

8.3 Opmerkingen

Op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen

Entry points

Voor Nederland zijn Douane Schiphol Cargo en Douane Rotterdam Haven de aanbrengkantoren voor alle goederen uit derde landen. Wanneer kantoren niet specifiek zijn benoemd, zoals bijvoorbeeld bij veterinaire goederen en CITES, gelden alle douanekantoren die grenzen aan een derde land of aan zee als kantoor van binnenkomst. Dit geldt ook voor internationale luchthavens.

De beschreven inspecties betroffen geen inspecties van aantallen exploitanten, maar aantallen inspecties van zendingen met mogelijk gewasbeschermingsmiddelen. De meeste inspecties zijn uitgevoerd in Rotterdam Haven of op luchthaven Schiphol, maar ook enkele post- en koerierszendingen op andere locaties.

Distributeurs/ groothandelaars/ detailhandelaren en/of particulier gebruik van gewasbeschermingsmiddelen

De doelgroep distributeurs omvat ongeveer 200 distributeurs van professionele gewasbeschermingsmiddelen (CDG-gecertificeerde bedrijven) en ruim 2500 verkooppunten van middelen voor particulier gebruik.

Van de 45 uitgevoerde inspecties bij distributeurs betroffen:

- 36 inspecties distributeurs van professionele gewasbeschermingsmiddelen;
- 9 inspecties verkooppunten van gewasbeschermingsmiddelen voor particulier gebruik.

Dit is inclusief 10 herinspecties bij professionele distributeurs.

Toelatingshouder/houder van parallelhandelsvergunning

In 2025 zijn in totaal 78 inspecties uitgevoerd bij 36 verschillende toelatingshouders. Elk onderzoek van een gewasbeschermingsmiddel en elke afzonderlijk batch daarvan wordt gezien als een afzonderlijke inspectie. Hierbij zijn 78 gewasbeschermingsmiddelen/batches onderzocht.

Binnen het project kwaliteitsanalyse gewasbeschermingsmiddelen zijn van 27 toelatingshouders eén of meerdere geselecteerde middelen in onderzoek genomen. In totaal zijn 53 verschillende gewasbeschermingsmiddelen bemonsterd en door het WFSR met labonderzoek getoetst op de

samenstellingseisen, zoals gehalte werkzame stof, relevante onzuiverheden en de dichtheid. Van sommige middelen zijn meerdere batches onderzocht, waarmee het totaal aantal onderzocht geformuleerde gewasbeschermingsmiddelen op 66 komt.

In 2025 zijn van 6 toelatingshouders 9 verschillende gewasbeschermingsmiddelen bemonsterd, die onder parallelle vergunning werden ingevoerd vanuit andere lidstaten. Deze middelen zijn bemonsterd tijdens de (import) inspecties van de ingevoerde partijen. Van 1 middel zijn 2 batches bemonsterd, waarmee het aantal onderzoeken vanuit de parallelle import op 10 komt. Deze gewasbeschermingsmiddelen zijn door het WFSR getoetst op de samenstellingseisen en daarnaast is het NMR-spectrum van deze middelen vergeleken met het NMR-spectrum van het referentiemiddel (moedertoelating) waarop de parallelle toelating is gebaseerd.

Ten slotte is naar aanleiding van een melding 1 gewasbeschermingsmiddel onderzocht.

Overige

Binnen de groep overige zijn in totaal 47 inspecties uitgevoerd:

- 12 weg- en grenscontroles van voertuigen (personenauto's, busjes, vrachtwagens) op de invoer of het vervoer van illegale gewasbeschermingsmiddelen;
- 35 inspecties bij, veelal particuliere, aanbieders van niet-toegelaten gewasbeschermingsmiddelen op internetplatforms zoals Marktplaats en Facebook.

Gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en duurzaam gebruik van pesticiden

Landbouwgebruikers

Het totaal aantal land- en tuinbouwbedrijven, zowel open teelten als glastuinbouw, is 50395 (bron: CBS). Sommige bedrijven vallen in meerdere groepen. De verschillende doelgroepen zijn:

- Akkerbouw zonder akkerbouwgroenten;
- Bloembollen;
- Fruit onbedekt;
- Fruit onder glas;
- Vollegrondsgroenten inclusief akkerbouwers met akkerbouwgroenten;
- Groenteteelt bedekt;
- Veehouderij (grasland en groenvoedergewassen);
- Sierteelt onbedekt;
- Sierteelt onder glas.

Van de land- en tuinbouwbedrijven zijn er 46579 steunaanvrager (XC). Van deze bedrijven zijn:

- 32746 bedrijven groter dan 10 hectare;
- 13833 bedrijven kleiner dan 10 hectare.

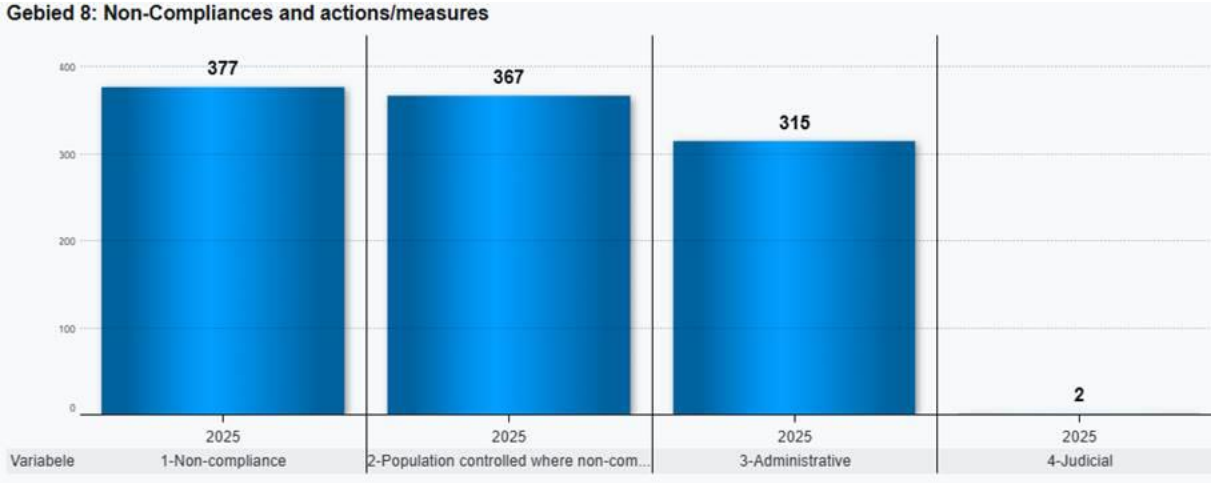
Bij reguliere inspecties bij land- en tuinbouwbedrijven is niet gekeken of een bedrijf wel of niet steunaanvrager is. Als een bedrijf wel steunaanvrager is en een conditionaliteit XC met betrekking tot gewasbeschermingsmiddelen overtreedt, wordt dit gemeld aan RVO.

Naast de reguliere inspecties gericht op gewasbeschermingsmiddelen zijn nog 342 cross-compliance inspecties uitgevoerd, waarbij ook is gekeken naar de naleving van de XC-voorwaarden voor gewasbeschermingsmiddelen.

Overige

Deze categorie betreft voor een deel inspecties naar aanleiding van een vermoeden van onjuist gebruik van gewasbeschermingsmiddelen door particulieren. Daarnaast betreft het meldingen van particulieren en imkers die in behandeling zijn genomen en geregistreerd als inspectie, maar waarbij geen vermoeden van overtreding is vastgesteld.

8.4 Niet-nalevingen en acties/maatregelen

				Acties/ maatregelen	
Op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen	Geconstateerd tijdens officiële controles	Totaal aantal gecontroleerde exploitanten	Aantal gecontroleerde exploitanten waarbij niet-naleving werd vastgesteld	Administratief	Gerechtelijk
Entry points	6	26	0	5	1
Fabrikanten/formulators	0	0	0	0	
Verpakkers/herverpakkers/ heretiketteerders	0	0	0	0	
Distributeurs/groothandelaars/ detailhandelaren – professioneel en/of amateurgebruik van gewasbeschermingsmiddelen	13	36	13	12	
Opslagdepots/transporteurs/ logistieke bedrijven	0	0	0	0	
Toelatingshouder/houder van parallelhandelsvergunning	21	36	11	10	
Overige	33	47	33	31	

				Acties/maatregelen	
Gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en duurzaam gebruik van pesticiden	Geconstateerd tijdens officiële controles	Totaal aantal gecontroleerde exploitanten	Aantal gecontroleerde exploitanten waarbij niet-naleving werd vastgesteld	Administratief	Gerechtelijk
Landbouwgebruikers	174	441	174	145	6
Aanvragers onder de EU-basisbetalingsregeling of plattelandsontwikkelingsregelingen, onderworpen aan cross-compliancecontroles (CC)	60	342	60	49	

Overige professionele gebruikers	25	45	25	23	
Zaadbehandelingsbedrijven	0	0	0	0	
Loonwerkers/dienstverleners voor bespuitingen	5	19	5	5	
Bosbouw	0	0	0	0	
Niet-landbouwgebieden (golfbanen / andere openbare gebieden)	1	4	1	1	
Overige	39	48	39	36	

Frauduleuze en misleidende praktijken

In een aantal gevallen is een proces-verbaal opgemaakt. Voorbeelden hiervan zijn:

- Voorhanden hebben van niet-toegelaten middelen door een distributeur;
- Voorhanden hebben van niet-toegelaten middelen door een teeltbedrijf;
- Gebruik van niet-toegelaten middelen door een teeltbedrijf;
- Niet voldoen aan een vordering.

8.5 Opmerkingen

Op de markt brengen van gewasbeschermingsmiddelen

In totaal zijn er in 2025 123 inspecties uitgevoerd bij 112 bedrijven betreffende de handel in gewasbeschermingsmiddelen. Bij 61 inspecties zijn overtredingen aangetroffen en is een maatregel opgelegd. Dit geeft een naleefindicatie van 46%. Hieronder worden deze aantallen verder uitgesplitst.

In 2024 is bij de NVWA-IOD een opsporingsonderzoek gestart onder de naam Bazuin. Dit onderzoek was gericht op het opzettelijk op de markt brengen van niet in Nederland toegelaten gewasbeschermingsmiddelen uit Spanje. In 2025 zijn de gegevens van afnemers van deze middelen, met toestemming van de Officier van Justitie, verstrekt aan de NVWA-teams Gewasbescherming. Naar aanleiding hiervan zijn in 2025 30 inspecties uitgevoerd bij afnemers van deze niet-toegelaten middelen. Op één na werden bij alle afnemers nog niet-toegelaten middelen aangetroffen en is een rapport van bevindingen opgemaakt.

Na afloop van deze actie zijn nog 2400 brieven verstuurd aan afnemers die in 2023 en/of 2024 Spaanse gewasbeschermingsmiddelen hebben gekocht, om hen te wijzen op de overtreding en op te roepen de middelen in te leveren bij een erkend inzamelpunt.

In 2025 zijn opnieuw niet-toegelaten gewasbeschermingsmiddelen aangetroffen bij importzendingen. Daarnaast zijn naar aanleiding van andere signalen of inspectiebevindingen onderzoeken gestart waarbij sprake was van het op de markt brengen van niet-toegelaten gewasbeschermingsmiddelen. In 6 gevallen werd een overtreding geconstateerd. Het betrof zowel middelen afkomstig uit andere lidstaten als middelen afkomstig uit derde landen. Er zijn zowel geformuleerde gewasbeschermingsmiddelen als technische stoffen aangetroffen.

Bij distributeurs van professionele gewasbeschermingsmiddelen zijn 36 inspecties uitgevoerd naar 27 unieke bedrijven. Hierbij zijn in 6 gevallen overtredingen aangetroffen. Dit betrof het voorhanden hebben van niet-toegelaten middelen (proces-verbaal), onjuiste etikettering, onjuist advies en verkoop aan klanten zondergeldig bewijs van vakbekwaamheid. Er is 1 proces-verbaal opgemaakt, de andere overtredingen zijn afgedaan met een rapport van bevindingen en 1 officiële waarschuwing.

Bij distributeurs van gewasbeschermingsmiddelen voor particulier gebruik is er in 7 gevallen een overtreding aangetroffen. Dit betrof met name het aanprijzen en verkopen van natriumchloride als gewasbeschermingsmiddel, en het aanbieden van een biocide. Hiervoor zijn officiële waarschuwingen gegeven.

Dit beeld is vergelijkbaar met voorgaande jaren en geeft aan dat er handel is en blijft in niet toegelaten gewasbeschermingsmiddelen. De NVWA zal zich de komende jaren daarom blijven inzetten op de handel in deze illegale producten. Daarbij wordt onder andere ingezet op het versterken van de informatiepositie en samenwerking met andere toezichthouders om vanuit die positie de illegale handel nog gerichter aan te kunnen pakken.

Toelatingshouder/houder van parallelhandelsvergunning

In 2025 is uit de vooraf geselecteerde kwaliteitsanalyses van gewasbeschermingsmiddelen bij 1 gewasbeschermingsmiddel geconstateerd dat de samenstelling niet overeenkwam met de samenstellingseisen in het toelatingsdossier. Het betrof 2 verschillende batches van hetzelfde middel. Daarbij was sprake van een te hoog gehalte werkzame stof (fosetyl). Deze casus is aan het Ctgb voorgelegd. Het Ctgb heeft beoordeeld dat er geen significant risico bestond voor deze batches. Daarom is de casus afgedaan met een mededelingsbrief. In 2026 zal dit gewasbeschermingsmiddel opnieuw in de bemonstering worden meegenomen.

Daarnaast is naar aanleiding van een melding over een mogelijk vervuild middel bij een teeltbedrijf een onderzoek gestart naar een gewasbeschermingsmiddel met de werkzame stof dodemorphacetaat. Daarbij is een vervuiling met de werkzame stof fenpropimorph aangetroffen. De toelatingshouder was op de hoogte van deze vervuiling, maar heeft geen melding gedaan of actie ondernomen. Voor deze overtreding is een rapport van bevindingen opgemaakt en een recall opgelegd.

Overige (op de markt brengen gewasbeschermingsmiddelen)

De overtredingen in deze groep omvat de particuliere aanbieders van niet toegelaten gewasbeschermingsmiddelen op internetplatforms, en weg- en grenscontroles. Bij 35 inspecties was er sprake van het aanbieden, verkopen en/ of reclame maken van niet-toegelaten gewasbeschermingsmiddelen. Het ging veelal omglyfosaathoudende middelen, MCPA en natriumchloride in verschillende verpakkingsgroottes. Afhankelijk van de omvang en het feit of de overtreder al eerder is gewezen op het strafbare feit, zijn deze zaken of waarschuwend of met opleggen bestuurlijke boetes afgehandeld.

Bij de 12 weg- en grenscontroles zijn geen overtredingen aangetroffen.

Gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen

In totaal zijn er in 2025 610 inspecties uitgevoerd bij 532 unieke bedrijven betreffende het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Bij 237 bedrijven zijn overtredingen aangetroffen en is een maatregel opgelegd. Dit geeft een naleefindicatie van 55%. Dit is gebaseerd op het aantal unieke bedrijven met een niet-akkoord inspectie met een proces-verbaal, rapport van bevindingen of officiële waarschuwing als interventie.

Daarbij moet worden opgemerkt dat inspecties niet alleen aselect zijn uitgevoerd, maar ook risicogericht of op basis van signalen en meldingen over vermoedelijke overtredingen. Dit naleefniveau is laag en vergelijkbaar met 2024 (56%), en lager dan 2023 (67%).

Bovenop de 610 reguliere inspecties zijn dus nog 342 cross-compliance inspecties uitgevoerd. Bij 60 van deze inspecties (18%) zijn overtredingen aangetroffen met betrekking tot gewasbeschermingsmiddelen. Bij deze inspecties worden niet alle toetsingsaspecten gecontroleerd, en in de selectie vallen doorgaans relatief veel veehouderijbedrijven met uitsluitend grasland en maïs, die zelf geen gewasbeschermingsmiddelen gebruiken. Dit kan het verschil in aantal overtredingen verklaren.

Gebied 9 - Biologische productie en etikettering van biologische producten

9.1 Algemene conclusie over het bereikte nalevingsniveau

In Nederland is Skal Biocontrole de controleautoriteit voor biologische productie en etikettering en voert Skal tevens de taken van controleorgaan uit. Skal heeft in 2025 de officiële controletaken uitgevoerd. Er zijn in Nederland geen andere controleorganen aangewezen voor nationale taken.

Aan het einde van 2025 waren 5.393 biologische exploitanten in Nederland gecertificeerd.

Aanvullende risicogebaseerde verificaties

In 2025 zijn in totaal 825 aanvullende risicogebaseerde verificaties uitgevoerd. Dit komt overeen met 13,3% van het aantal nalevingsverificaties op grond van artikel 38, lid 3.

Deze cijfers zijn gebaseerd op:

- 592 aanvullende inspecties bij exploitanten die als hoog risico zijn geclassificeerd;
- 233 extra risicogebaseerde inspecties met een specifiek thema, zoals:
    - massabalans;
    - productsamenstellingen;
    - wachttijden voor diergeneesmiddelen;
    - meldingsverplichtingen bij import;
    - signalen over mogelijke niet-naleving door een exploitant.

Onaangekondigde verificaties

In 2025 zijn 717 onaangekondigde verificaties uitgevoerd. Dit is meer dan 10% van het totaal aantal officiële controles.

Monstername en detecties

In 2025 zijn 1.917 monsters genomen bij 707 exploitanten. Dit is meer dan 5% van het aantal gecertificeerde biologische exploitanten. Deze cijfers omvatten ook monsters die zijn genomen tijdens fysieke controles van biologische zendingen uit derde landen.

Bij 86 exploitanten is ten minste één monster vastgesteld met detecties van producten of stoffen die niet zijn toegestaan voor gebruik in de biologische productie.

Groepen van exploitanten

In Nederland zijn geen groepen van exploitanten geregistreerd.

Importcontroles biologische zendingen

LVVN en Skal hebben samen met de Nederlandse Douane en de NVWA de importcontroles op biologische zendingen in Nederland ingericht in lijn met de EU-wetgeving.

In 2025 heeft Skal de controles op de biologische status van zendingen overgenomen van de Nederlandse Douane. Dit betekent dat de:

- documentcontrole;
- identiteitcontrole;
- fysieke controle

voortaan door Skal worden uitgevoerd.

De resultaten worden door Skal vastgelegd in het COI in TRACES, voordat het COI wordt bekrachtigd en voordat de zending door de Douane in het vrije verkeer wordt gebracht.

Voor deze werkwijze is nieuwe ICT ontwikkeld en ingericht voor de COI-CHED-koppeling bij de NVWA en bij Skal. Daarnaast zijn de benodigde procesaanpassingen doorgevoerd. Hiermee is de COI-CHED-koppeling in Nederland gerealiseerd.

De actuele processtromen zijn reeds gedeeld met DG AGRI en DG SANTE. Aanvullende middelen zijn ingezet bij zowel Skal als LVVN om de wijzigingen in 2024 en 2025 te ondersteunen.

9.2 Officiële controles

Gecertificeerde exploitanten en controles

Onderdeel	Aantal
Gecertificeerde biologische exploitanten per 31 december 2025	5.393
Verificaties van naleving overeenkomstig artikel 38, lid 3 fysieke en niet-fysieke officiële controles	6.207
Aanvullende risicogebaseerde verificaties overeenkomstig artikel 38, lid 4, onder b	825
Totaal aantal controles	7.032
Waarvan onaangekondigd overeenkomstig artikel 38, lid 4, onder a	717
Aantal exploitanten waarbij monsters zijn genomen	707
Aantal exploitanten met detecties in ten minste één monster	86

Groepen van exploitanten

Onderdeel	Aantal
Geregistreerde groepen van exploitanten per 31 december 2025	0

9.3 Toezicht op controleautoriteit en controleorganen

Controleautoriteit

In Nederland is één controleautoriteit actief. Er zijn geen controleorganen waaraan controlewerkzaamheden zijn gedelegeerd.

Onderdeel	Aantal
Aantal controleautoriteiten waaraan taken zijn gedelegeerd	0
Aantal controleorganen aan het einde van het verslagjaar	0
Aantal toezichtsaudits op controleorganen	0

Audit en toezicht op Skal

De Auditdienst Rijk (ADR) heeft op verzoek van LVVN een audit uitgevoerd bij Skal.

In maart 2025 is een rapport afgerond over de auditperiode 2023–2024. De reikwijdte van deze audit betrof:

1. de opvolging van aanbevelingen uit de vorige audit;
2. het certificeringsproces;
3. de overlegstructuur tussen betrokken partijen, waaronder:
    - eigenaar LVVN;
    - biologisch beleid LVVN;

- controleautoriteit Skal.

Deze audit heeft geleid tot verschillende aanbevelingen, waarvan het merendeel inmiddels is opgevolgd.

Eind 2025 is een nieuwe ADR-audit gestart voor de opvolgende periode. Het rapport hierover is gepresenteerd in april 2026.

9.4 Niet-nalevingen en maatregelen

Geconstateerde niet-nalevingen naar type

Type niet-naleving	Aantal
Algemene productieregels	38
Specifieke productieregels	81
Niet-toegelaten stoffen of producten	19
Afwijkingen / derogaties	0
Documenten en registraties	134
Regels voor groepen van exploitanten	0
Etikettering	53
Overige	320
Totaal	645

Genomen maatregelen bij vastgestelde niet-nalevingen

Maatregel	Aantal
Verbetering van de uitvoering van voorzorgsmaatregelen en controles door de exploitant	572
Geen verwijzing naar biologische productie in de etikettering en reclame van de volledige betrokken partij of productierun	104
Verbod om de betrokken producten gedurende een bepaalde periode met verwijzing naar biologische productie op de markt te brengen	794
Nieuwe omschakelingsperiode	0
Beperking van de reikwijdte van het certificaat	1
Schorsing van het certificaat	3
Intrekking van het certificaat	0
Corrigerende maatregel nog vast te stellen	315
Overige	8

9.5 Opmerkingen

Algemeen

In Nederland zijn geen groepen van exploitanten geregistreerd.

Toelichting op de organisatie van toezicht

Skal Biocontrole is in Nederland de controleautoriteit voor biologische productie en etikettering en voert tevens de taken van controleorgaan uit. Er zijn geen andere controleorganen aangewezen voor nationale taken.

Toelichting op audit en toezicht

De audit door de ADR is uitgevoerd op verzoek van LVVN en had betrekking op de auditperiode 2023−2024. Deze audit richtte zich op:

- opvolging van eerdere aanbevelingen;
- het certificeringsproces;
- de overlegstructuur tussen de betrokken organisaties.

Het merendeel van de aanbevelingen is inmiddels opgevolgd. Eind 2025 is een nieuwe audit gestart voor de daaropvolgende periode.

Toelichting op importcontroles

In 2025 zijn de controles op de biologische status van importzendingen overgenomen door Skal. Daarmee worden document-, identiteits- en fysieke controles op biologische zendingen uitgevoerd door Skal en geregistreerd in het COI in TRACES, vóór vrijgave door de Douane.

Voor deze werkwijze is de COI-CHED-koppeling in Nederland ingericht bij zowel NVWA als Skal. Ook zijn de benodigde procesaanpassingen doorgevoerd en zijn extra middelen beschikbaar gesteld om deze overgang te ondersteunen.

Gebied 10 - Gebruik en etikettering van beschermde oorsprongsbenamingen, beschermde geografische aanduidingen en gegarandeerde traditionele specialiteiten

10.1 Algemene conclusie over het bereikte nalevingsniveau

In de Nederlandse zuivelsector vindt op dit moment productie plaats van:

- GTS Boerenkaas;
- BOB Boeren-Leidse met sleutels;
- BOB Noord-Hollandse Gouda;
- BGA Gouda Holland en Edam Holland;
- BGA Hollandse geitenkaas.

Het COKZ voert controles uit bij de producenten. De meeste afwijkingen die worden geconstateerd hebben betrekking op:

- De samenstelling van de producten, die niet geheel overeenkomt met het productdossier;
- Tekortkomingen ten aanzien van het uiterlijk van de kazen.

10.2 Officiële controles

Categorie	Aantal uitgevoerde officiële controles
Voor het in de handel brengen	20293
Reguliere markt	0
Elektronische handel	0

10.3 Opmerkingen

Geen opmerkingen.

10.4 Niet-nalevingen en acties/maatregelen

	Geconstateerd tijdens officiële controles	Totaal aantal gecontroleerde exploitanten	Aantal gecontroleerde exploitanten waarbij niet-naleving werd vastgesteld	Administratief	Gerechtelijk
Voor het in de handel brengen	1496	316	60	1340	91
Reguliere markt	0	0	0	0	
Elektronische handel	0	0	0	0	

Frauduleuze en misleidende praktijken

Geen opmerkingen.

10.5 Opmerkingen

Geen opmerkingen.